

บทที่ 6

การจัดทำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ต้นแบบเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ของประเทศไทย

กฎหมายต้นแบบเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่จะเป็นคำตอบในคดีนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นการร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. .... ประกอบด้วยมาตราที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่เป็นปัญหาและนำไปสู่การวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบ โดยกำหนดกระบวนการดำเนินการไว้ 2 ส่วน กล่าวคือ

ส่วนที่ 1 การกำหนดประเด็นที่เป็นสาระสำคัญที่จะนำไปสู่โครงสร้างของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเฉพาะและนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบ โดยในแต่ละประเด็นจะกำหนดไว้ใน 3 ขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมคือ กระบวนการดำเนินคดีขึ้นก่อนการพิจารณา ระหว่างพิจารณาและหลังการพิจารณา

ส่วนที่ 2 กระบวนการมีส่วนร่วมในการออกแบบกฎหมาย (Participatory Design , Co-Design) เพื่อเป็นการยืนยันความครบถ้วนสมบูรณ์ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย รายละเอียดดังนี้

1. ประเด็นสาระสำคัญในโครงสร้างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบ

การกำหนดประเด็นที่เป็นสาระสำคัญในโครงสร้างของกฎหมายเป็นข้อค้นพบที่ได้จากวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้ประกอบด้วยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในส่วนที่ได้ทำการวิเคราะห์ไว้ในบทที่ 5 ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิจัยเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการและกฎหมายที่ใช้บังคับกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินของไทยและต่างประเทศ และอนุสัญญาระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เปรียบเทียบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากับกฎหมายที่บังคับใช้กับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติ

ป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เปรียบเทียบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากับกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเฉพาะ ได้แก่ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาเสพติด พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริ โภค พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559 และเปรียบเทียบกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมนี ประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ในงานวิจัยนี้จึงกำหนดประเด็นที่เป็น โครงสร้างของกฎหมายต้นแบบ โดยแต่ละประเด็นจะเป็นประเด็นที่กำหนดไว้ใน 3 ขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาคดี แยกเป็น กระบวนการดำเนินคดีชั้นก่อนการพิจารณาคดี ชั้นระหว่างการพิจารณาคดี และชั้นหลังการพิจารณาคดี รายละเอียดดังนี้

1.1 กระบวนการดำเนินคดีชั้นก่อนการพิจารณา

ประเด็นที่ 1 การค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะ (Search)

ในการจัดทำร่างกฎหมายได้บัญญัติหลักเรื่องการค้นตัวบุคคลเพื่อขยายขอบเขตการใช้ อำนาจในการค้นตัวบุคคลของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้อำนาจในการค้นยานพาหนะไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 93 กฎหมายบัญญัติเพียงว่าห้ามค้นบุคคลใดในที่สาธารณะสถาน เว้นแต่เป็นกรณีมีเหตุอัน ควรสงสัยว่า บุคคลนั้นมีสิ่งของในครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยการกระทำ ผิด หรือมีไว้เป็นความผิด จึงมีข้อจำกัดเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจในการค้นตัวบุคคลและขาดวิธีการ และหลักเกณฑ์ในการค้น นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่มีบทบัญญัติ เรื่องการค้นยานพาหนะ เพียงแต่แนวปฏิบัติของศาลได้ใช้หลักเดียวกันกับการค้นตัวบุคคล ดังนั้น ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบบัญญัติเรื่องการค้นตัวบุคคลและยานพาหนะไว้อย่างชัดเจน เพื่อ ควบคุมการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน เป็นแนวทางเดียวกับที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 24 พระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมี ส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 14

ประเด็นที่ 2 การดักฟังหรือการเข้าถึงข้อมูล (Wiretap)

การดักฟังหรือการเข้าถึงข้อมูลมีความจำเป็นต่อการสืบสวนสอบสวนและรวบรวม พยานหลักฐานในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน จึงจำเป็นต้องบัญญัติเรื่องการดักฟัง หรือการเข้าถึงข้อมูลไว้ในกฎหมายต้นแบบ โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานในการรวบรวม

พยานหลักฐานในกรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิด รวมทั้ง กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการขออนุญาต การพิจารณาเพื่อสั่งใช้มาตรการ ระยะเวลาในการ อนุญาต ตลอดจนการใช้ข้อมูลที่ได้รับและการเก็บรักษาข้อมูล โดยใช้แนวทางเดียวกับ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 25 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 46 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วน ร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 17 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียา เสพติด พ.ศ. 2550 มาตรา 10

ประเด็นที่ 3 มาตรการอำพราง (Undercover)

มาตรการอำพรางเป็นเทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษที่เป็นหลักสากลตาม อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 20 ดังนั้น กฎหมายต้นแบบจึงได้นำหลักมาตรการอำพรางมาบัญญัติไว้โดยกำหนดให้สามารถ สั่งใช้มาตรการอำพรางได้เฉพาะในกรณีที่มีความจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและการ ดำเนินการในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินเท่านั้น และกำหนดให้ผู้มีอำนาจตาม กฎหมายมีอำนาจให้บุคคลใด จัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือเข้าไปในองค์กรหรือกลุ่มคน ใด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้มีผลในการ บังคับใช้และการขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อใช้ใน การอำพราง และบัญญัติให้การปฏิบัติการอำพรางเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย รวมถึง บัญญัติให้สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

ประเด็นที่ 4 การต่อรองคำรับสารภาพ (Plea Bargaining)

มาตรการต่อรองรับสารภาพเป็นหลักการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้าน อาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 26 (2) ที่กำหนดให้รัฐภาคีควรมี มาตรการในการลดโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อสนเทศ หรือข้อมูลที่ มาตรการในการลดโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อสนเทศ หรือข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวน หรือการฟ้องคดี หรือการบังคับใช้กฎหมาย ดังนั้น การจัดทำ กฎหมายต้นแบบจึงได้นำหลักการต่อรองรับสารภาพมาบัญญัติไว้เพื่อความร่วมมือที่เป็น กฎหมายต้นแบบจึงได้นำหลักการต่อรองรับสารภาพมาบัญญัติไว้เพื่อความร่วมมือที่เป็น ประโยชน์ต่อการดำเนินคดี ทำให้กระบวนการพิจารณาคดีเสร็จสิ้นไปได้ มีผลต่อการลดปริมาณคดี และลดภาระทางคดีของศาล และที่สำคัญคือเป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่อำนวยความสะดวกให้แก่ ภาครัฐในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษและ สามารถขยายผลไปยังเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรม โดยบัญญัติเป็นแนวทางว่า ในกรณีที่ศาลเห็น ว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการ กระทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ

พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้
สำหรับความผิดก็ได้

1.2 กระบวนการดำเนินคดีชั้นระหว่างการพิจารณาคดี

ประเด็นที่ 1 การใช้ระบบไต่สวน (Inquisitorial System)

การดำเนินคดีในชั้นระหว่างการพิจารณามีแนวคิดให้นำระบบไต่สวนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน เนื่องจากหลักการสำคัญของระบบไต่สวนที่เน้นบทบาทศาลในการค้นหาความจริงในคดีอย่างเป็นอิสระ มีกฎเกณฑ์ในกระบวนการวิธีพิจารณาความที่ยืดหยุ่นไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอ้างพยาน การซักพยาน การสืบพยาน ซึ่งส่งผลให้เกิดความเป็นธรรมในกระบวนการพิจารณาคดีมากกว่าการปล่อยให้การดำเนินคดีเป็นหน้าที่ของคู่ความอย่างเดียว อย่างเช่นที่ปฏิบัติกันในระบบการพิจารณาคดีแบบกล่าวหา (Accusatorial System) และที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของศาลไทยก็ยังยึดถือและปฏิบัติตามหลักของระบบกล่าวหา แม้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะมีบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลในการค้นหาความจริงปรากฏอยู่ในหลายมาตราก็ตาม การนำระบบไต่สวนมาใช้จะอำนวยความสะดวกให้แก่คู่ความได้เป็นอย่างดี เพราะการที่ศาลเป็นผู้ถามพยานเองและเป็นผู้ค้นหาพยานหลักฐานเอง จะทำให้ได้ความจริงที่เป็นประโยชน์ในคดีและพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักที่จะพิสูจน์ความจริงในคดี โดยแนวทางการนำระบบไต่สวนมาใช้ในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน เสนอให้ตราเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติว่าด้วยว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีโดยใช้ระบบไต่สวน

ประเด็นที่ 2 การกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน

หลักการกันตัวเป็นพยานเป็นหลักที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 26 (3) ที่กำหนดให้รัฐภาคีต้องมีมาตรการในการให้ความคุ้มครองผู้ต้องหาจากการฟ้องคดีสำหรับผู้ที่มีความร่วมมือที่สำคัญต่อการสืบสวน สอบสวน หรือการฟ้องคดีความผิด เป็นหลักที่นำมาใช้เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่รัฐในกรณีที่ไม่สามารถหาพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ การได้มาซึ่งพยานหลักฐานจากผู้ต้องหาที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดจึงมีความสำคัญ จึงได้นำหลักการกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยานไว้ในกฎหมายต้นแบบ โดยพิจารณารายละเอียดและหลักเกณฑ์จากแนวปฏิบัติการกันผู้ต้องหาไว้เป็นพยานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ.2547 ว่าด้วยการกันผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน และคู่มือการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

1.3 กระบวนการดำเนินคดีชั้นหลังการพิจารณาคดี

ประเด็นที่ 1 ระบบวันปรับ (Day Fine System)

ระบบวันปรับเป็นระบบที่ใช้หลักการกำหนดโทษปรับตามสภาพฐานะทางเศรษฐกิจและรายได้ของผู้กระทำความผิด ความร้ายแรงและประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด ทำให้การกำหนดอัตราค่าปรับมีความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย ดังนั้น ในการจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินซึ่งมีแรงจูงใจทางด้านทรัพย์สิน จึงได้นำแนวคิดของระบบวันปรับมาปรับใช้บนพื้นฐานของระบบการกำหนดโทษปรับแบบอัตราแน่นอนตายตัวของระบบกฎหมายไทย โดยให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษปรับไว้อย่างสัมพันธ์คือใช้กรอบของอัตราโทษปรับแบบตายตัวที่ได้กำหนดไว้เดิม แต่กำหนดอัตราค่าปรับให้เหมาะสมกับลักษณะแห่งข้อหา สภาพความผิดและสถานะของจำเลย โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงของลักษณะความผิดและความร้ายแรงของการกระทำความผิด ผลประโยชน์ที่จำเลยได้รับจากการกระทำความผิด ความสูญเสียทางการเงินของผู้อื่นอันเนื่องมาจากความผิด แรงจูงใจในการกระทำความผิด ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้และความสามารถในการหารายได้ รวมถึงแหล่งเงินได้ของความผิด ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้และความสามารถในการหารายได้ รวมถึงแหล่งเงินได้ของจำเลย เพื่อเป็นหลักประกันว่าการกำหนดโทษปรับของศาลมีความเป็นธรรม ได้สัดส่วนและเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย รวมทั้งได้พิจารณาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ประกอบอย่างรอบคอบแล้ว

ประเด็นที่ 2 การริบทรัพย์สินตามมูลค่า (Value Confiscation)

การนำหลักการริบทรัพย์สินตามมูลค่าตามที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ข้อ 5 (1) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 12 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 ข้อ 31 มาใช้ในการจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายขอบเขตของมาตรการริบทรัพย์สินแบบเจาะจงตัวทรัพย์สิน ไม่ว่าจะเป็นการริบของกลางในคดีอาญาหรือการริบทรัพย์สินตามกฎหมายฟอกเงินในคดีแพ่ง หลักการริบทรัพย์สินตามมูลค่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการตัดวงจรเครือข่ายอาชญากรรมและเป็น การตัดแรงจูงใจในการกระทำความผิด ทั้งนี้ แนวคิดที่นำมาบัญญัติไว้ในกฎหมายต้นแบบคือ การนำมาปรับใช้อย่างผสมผสานระหว่างหลักการริบทรัพย์สินแบบเจาะจงตัวทรัพย์สิน กล่าวคือ ต้องบัญญัติกฎหมายให้สามารถดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้เสียก่อน แล้วจึงพิจารณาต่อว่า หากเป็นกรณีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ศาลสั่งริบนั้น ได้ถูกใช้ สิ้นเปลือง หรือถูกกระทำโดยประการอื่นจนหมดไป จนไม่มีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำ

ความผิดเหลืออยู่ให้สามารถรับได้ จึงนำหลักการริบทรัพย์สินตามมูลค่ามาใช้โดยให้ศาลใช้ดุลพินิจมีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินเป็นจำนวนเท่ากับมูลค่าทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด โดยนำสืบพยานหลักฐานว่าผู้กระทำความผิดได้รับทรัพย์สินจากการกระทำความผิดเป็นมูลค่าเท่าใด ศาลก็จะมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินเป็นมูลค่าเท่านั้น และหากผู้กระทำความผิดไม่ชำระตามคำสั่งให้บังคับคดีโดยการริบทรัพย์สินโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ และคำสั่งให้ริบทรัพย์สินนั้นจะสามารถใช้บังคับกับทรัพย์สินทุกชนิดของผู้กระทำความผิดโดยไม่คำนึงว่าทรัพย์สินนั้นจะได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือได้มาจากการกระทำความผิด

ประเด็นที่ 3 การคุมประพฤตินิติบุคคล (Corporate Probation)

การคุมประพฤตินิติบุคคลเป็นมาตรการในเชิงยับยั้งไม่ให้นิติบุคคลกระทำความผิดซ้ำอีก และป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากความผิดที่กระทำลงโดยนิติบุคคลนั้น และจะเพิ่มความระมัดระวังในการประกอบธุรกิจของนิติบุคคล จึงมีแนวคิดในการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมสำหรับนิติบุคคลไว้อย่างชัดเจนในต้วบทกฎหมายและให้สามารถนำมาตรการดังกล่าวมาใช้กับผู้แทนนิติบุคคลที่ศาลพิพากษาลงโทษให้รับผิดชอบร่วมกับนิติบุคคล โดยบัญญัติให้ศาลสามารถกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการสั่งคุมประพฤตินิติบุคคลที่เหมาะสมกับสภาพนิติบุคคลโดยไม่ผูกติดหรือยึดโยงกับประมวลกฎหมายอาญามาตรา 56 อาทิ การกำหนดให้มีพนักงานคุมประพฤติที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านทำการควบคุมตรวจสอบนิติบุคคล การให้นิติบุคคลทำงานบริการสังคม การให้นิติบุคคลจัดตั้งโครงการเพื่อหารายได้และนำมาเยียวยาความเสียหายหรือผลกระทบที่เกิดต่อประชาชน การปรับโครงสร้างการบริหารงานของนิติบุคคล การห้ามนิติบุคคลกระทำการบางอย่างเพื่อป้องกันความผิดที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

2. การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design , Co-design)

เมื่อผู้วิจัยได้จัดทำประเด็นที่เป็นสาระสำคัญในโครงสร้างของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินที่จะนำไปเป็นแนวทางการกำหนดโครงสร้างกฎหมายต้นแบบดังที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 1. เสร็จเรียบร้อยแล้ว การดำเนินการขั้นต่อไปเพื่อเป็นการยืนยันความครบถ้วนสมบูรณ์ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย จึงใช้วิธีวิทยาการวิจัยการมีส่วนร่วมในการออกแบบ (Participatory Design , Co-design) ด้วยการให้ผู้มีส่วนได้เสียใน 3 กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย กลุ่มหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ กลุ่มภาคเอกชนและภาคประชาชน มาให้ความเห็นในประเด็นสาระสำคัญที่จะให้มีอยู่ในกฎหมายในลักษณะของการร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

กระบวนการมีส่วนร่วมออกแบบและคำตอบที่ได้รับ ตลอดจนการนำผลจากการมีส่วนร่วมออกแบบกฎหมายมาใช้ในการจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบ ปรากฏรายละเอียดดังหัวข้อต่อไปนี้

2.1 กระบวนการมีส่วนร่วมออกแบบกฎหมาย

แนวคิดวิทยาการวิจัยการมีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design , Co-design) เกิดขึ้นจากการที่ศาสตราจารย์ ดร. สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ ได้นำวิธีการดังกล่าวมาทดลองใช้กับการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดทำประมวลกฎหมายอาเสพติดของกระทรวงยุติธรรมและพบว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก เนื่องจากวิธีการดังกล่าวเป็นกระบวนการออกแบบกฎหมายที่ได้กำหนดให้มีกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องโดยตรง (Stakeholders) ในการบังคับใช้กฎหมายจากรูปแบบและโครงสร้างของกฎหมายต้นแบบ (Model Law) ที่จะกำหนดขึ้น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบและช่วยกันคิดหาคำตอบเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหากฎหมายที่ควรจะเป็น โดยผู้มีส่วนได้เสียจะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ เพื่อให้แน่ใจว่ากฎหมายที่จะจัดทำขึ้นนั้น จะสามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหาการบังคับใช้กฎหมายที่เกิดขึ้นได้

การนำวิธีการดังกล่าวมาใช้ในการจัดทำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินเป็นวิธีที่คำนึงถึงความต้องการของกลุ่มประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงที่จะเป็นผู้หาคำตอบให้ผู้วิจัยมากกว่าการที่ผู้วิจัยเองเป็นฝ่ายคิดคำตอบเอง โดยที่ผู้วิจัยมีหน้าที่ในการนำเอาคำตอบจากการใช้วิธีวิทยาการวิจัยนี้ไปวิเคราะห์ตามหลักวิชาการและวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการใช้วิธีวิทยาการวิจัยอื่นที่กำหนดไว้ ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้สำหรับการจัดทำร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. .... ให้เป็นกฎหมายที่เหมาะสมต่อการบังคับใช้ต่อไป

ในการดำเนินการผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรออกเป็น 2 ชุด คือ ชุดที่เป็นประชากรกลุ่มเฉพาะ มี 3 กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย กลุ่มหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ กลุ่มภาคเอกชน และภาคประชาชน ชุดที่เป็นประชากรกลุ่มผสม มี 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีประชากรจากกลุ่มเฉพาะทั้ง 3 กลุ่มอยู่ด้วย ดังนั้น ในกลุ่มผสมทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บังคับใช้กฎหมาย ผู้แทนหน่วยงานด้านเศรษฐกิจและผู้แทนภาคเอกชนและภาคประชาชน โดยผู้วิจัยได้นำเสนอถึงวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมในการออกแบบ กระบวนการดำเนินการและความคาดหวังที่จะได้รับจากผลของการดำเนินการ พร้อมทั้งนำเสนอประเด็นที่เป็นสาระสำคัญที่จะนำไปสู่โครงสร้างของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเฉพาะและนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบ ในแต่ละประเด็นจะกำหนดไว้ใน 3 ขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมคือ กระบวนการดำเนินคดีขึ้นก่อนการพิจารณา ระหว่างพิจารณาและหลังการพิจารณา เพื่อเป็นประเด็นสำหรับการแสดงความคิดเห็นในการร่วมออกแบบกฎหมาย สำหรับพิจารณา เพื่อเป็นประเด็นสำหรับการแสดงความคิดเห็นในการร่วมออกแบบกฎหมาย

กระบวนการร่วมออกแบบนั้น เป็นไปตามที่ได้อธิบายไว้ในบทที่ 3 และจากผลของการมีส่วนร่วม ออกแบบกฎหมายดังกล่าว สามารถสรุปผลแยกเป็นประเด็นในร่างกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะตามหัวข้อ 2.2 ประเด็นในร่างกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสมตามหัวข้อ 2.3 การเปรียบเทียบประเด็นที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสมตามหัวข้อ 2.4 และการนำผลจากการมีส่วนร่วมออกแบบกฎหมายมาใช้เพื่อจัดทำร่างกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบตามหัวข้อ 2.5 รายละเอียดดังนี้

2.2 ประเด็นในร่างกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ

คำตอบที่ได้จากการร่วมออกแบบกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ แบ่งออกเป็นกลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บังคับใช้กฎหมาย กลุ่มที่ 2 หน่วยงานด้านเศรษฐกิจ และกลุ่มที่ 3 ภาคเอกชนและภาคประชาชน คำตอบที่ได้จากแต่ละกลุ่มแยกตามประเด็นสำคัญของโครงสร้างกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบ ดังนี้

1. กระบวนการดำเนินคดีขึ้นก่อนการพิจารณา

1.1 การค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะ ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าควรมีมาตรการควบคุมเพื่อมิให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน และขยายขอบเขตการใช้อำนาจให้ครอบคลุมการค้นยานพาหนะ ประชากรกลุ่ม 3 เสนอให้จำกัดอำนาจการค้นยานพาหนะเฉพาะกรณีที่ใช้ในการกระทำความผิด และประชากรกลุ่ม 2 เสนอว่าการบัญญัติกฎหมายควรใช้หลักการเดียวกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 14

1.2 การดักฟังหรือการเข้าถึงข้อมูล ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าการถือยศำต้องชัดเจนว่าเป็นการดักฟังหรือดักจับข้อมูล เนื่องจากแต่ละคำมีความหมายต่างกัน และควรมีมาตรการควบคุมการดักฟังภายในหน่วยงานโดยให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ควบคุม รวมทั้งให้กำหนดมาตรการทำลายข้อมูลที่ไม่จำเป็นต้องนำมาใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี ประชากรกลุ่ม 2 เห็นว่าการบัญญัติควรใช้หลักการเดียวกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 17 และประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่าการเข้าถึงข้อมูลที่อยู่นอกราชอาณาจักร ควรใช้ช่องทางผ่านพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 และการเข้าถึงข้อมูลควรต้องกระทำให้เท่าเทียมกันคือ การเข้าถึงข้อมูลทั้งสองฝ่ายคือทั้งฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาและฝ่ายผู้กล่าวหา

1.3 มาตราอำนาจ ประชากรกลุ่ม 1 และ 3 เห็นตรงกันว่าจะต้องมี การประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐและเอกชนที่จัดทำข้อมูลเอกสารเพื่อใช้ในการอำนาจ ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่า ต้องมีการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้ปฏิบัติหน้าที่อำนาจและควรมี มาตราในการทำลายข้อมูลที่ได้จากการอำนาจ และประชากรกลุ่ม 2 เห็นว่าใช้หลักการเดียวกับ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 27 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 19

1.4 การต่อรองคำรับสารภาพ ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่ากำหนดมาตรการ หรือบทบัญญัติที่ผูกพันในชั้นศาล ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการต่อรองคำรับสารภาพ และประชากรกลุ่ม 2 เห็นว่าควรใช้หลักการเดียวกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 23 ส่วนประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่าควรมี หลักการนี้แต่ไม่มีความเห็นเพิ่มเติม

2. กระบวนการดำเนินคดีชั้นระหว่างการพิจารณาคดี

2.1 การใช้ระบบไต่สวน ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าควรกำหนดกรอบการ ใช้อำนาจไต่สวนของศาลให้ชัดเจน ประชากรกลุ่ม 2 เห็นว่าศาลต้องเข้ามามีบทบาทอย่างมากใน การค้นหาความจริงเพราะอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินเป็นคดีที่ยากต่อการแสวงหา พยานหลักฐานและประชากรกลุ่มที่ 3 เห็นว่าผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ไต่สวนต้องมีความเชี่ยวชาญใน คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน

2.2 การกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าควรมี มาตรการให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากผู้ต้องหาหรือจำเลยและมีมาตรการที่รองรับใน กระบวนการดังกล่าวร่วมกันระหว่างอัยการกับศาล ประชากรกลุ่ม 2 เสนอให้ใช้หลักการเดียวกับ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และ ประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่า ควรให้มีการกันตัวไว้เป็นพยานเฉพาะกรณีผู้ต้องหาและให้กระทำในชั้น พนักงานสอบสวนเท่านั้น

3. กระบวนการดำเนินคดีชั้นหลังการพิจารณาคดี

3.1 ระบบวันปรับ ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าศาลควรใช้ดุลพินิจในการ ลงโทษปรับให้มีความแตกต่างกันตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด ประชากรกลุ่ม 2 เห็น ว่าไม่ควรนับอายุความในระหว่างที่จำเลยหลบหนี และประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่าควรกำหนดอัตรา โทษปรับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

3.2 การริบทรัพย์ตามมูลค่า ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าควรกำหนดให้ พนักงานอัยการสามารถยื่นคำขอท้ายฟ้องในคดีอาญา เพื่อให้ศาลใช้ความรับผิดชอบทางแพ่งโดยไม่ต้อง

ฟ้องใหม่เป็นคดีแพ่ง ประชากรกลุ่ม 2 เห็นว่าในการกำหนดมูลค่านั้น ควรกำหนดโดยคำนวณจาก ความเสียหายของผู้เสียหายด้วย และประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่าควรเพิ่มมาตรการคุ้มครองผู้สุจริตและ ผู้เสียหายด้วย

3.3 การคุมประพฤตินิติบุคคล ประชากรกลุ่ม 1 และ 3 เห็นตรงกันว่า ควรกำหนดมาตรการคุมประพฤติผู้แทนนิติบุคคลด้วย นอกจากการคุมประพฤตินิติบุคคล ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าควรใช้มาตรการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างกับนิติบุคคลและผู้แทน ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด และประชากรกลุ่ม 2 เห็นว่าศาลควรเป็นผู้กำหนดมาตรการและ หลักเกณฑ์การคุมประพฤตินิติบุคคล

มีข้อสังเกตว่า คำตอบในแต่ละประเด็นที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะของทั้ง 3 กลุ่ม ประชากรจะมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก เหตุผลเนื่องมาจากประชากรแต่ละกลุ่มมาจากคนละ หน่วยงาน คนละกลุ่มอาชีพ กล่าวคือ กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย กลุ่มหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ กลุ่ม หน่วยงาน คนละกลุ่มอาชีพ กล่าวคือ กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย กลุ่มหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ กลุ่ม ภาคเอกชนและภาคประชาชน ยังไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนความเห็นกันระหว่างกลุ่ม ดังนั้น ความเห็น ที่ได้รับจะมาจากปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย โดยตรง หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลหรือเกี่ยวข้องกับภาคเศรษฐกิจของรัฐ หรือมาจากปัญหาและ ผลกระทบที่ประชาชนและภาคเอกชนได้รับจากปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน (ดูตารางที่ 6.1)

ตารางที่ 6.1 ประเด็นในร่างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบ ของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ

ประเด็นในร่างกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ	ประชากรกลุ่มเฉพาะ		
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
1. กระบวนการดำเนินคดีขึ้นก่อนการพิจารณา			
1.1 การค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะ	√	-	-
- มีมาตรการควบคุมเพื่อมิให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน	√	-	-
- ขยายขอบเขตการใช้อำนาจให้ครอบคลุมการค้นยานพาหนะ	-	-	√
- จำกัดอำนาจการค้นยานพาหนะเฉพาะกรณีที่ใช้ในการกระทำความผิด	-	√	-
- ใช้หลักการเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมใน องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ			
1.2 การดักฟังหรือการเข้าถึงข้อมูล	√	-	-
- ด้อยค่าต้องชัดเจนว่าเป็นการดักฟังหรือดักจับข้อมูล			

ประเด็นในร่างกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ	ประชากรกลุ่มเฉพาะ		
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
<ul style="list-style-type: none"> - มีมาตรการควบคุมการดักฟังภายในหน่วยงาน โดยให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ควบคุม - กำหนดมาตรการทำลายข้อมูลที่ไม่จำเป็นต้องนำมาใช้ - ใช้หลักการเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ - การเข้าถึงข้อมูลที่อยู่นอกราชอาณาจักร ควรใช้กฎหมายความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา - การเข้าถึงข้อมูลควรต้องกระทำทั้งฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาและฝ่ายผู้กล่าวหา 	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>✓</p> <p>-</p> <p>-</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>✓</p> <p>✓</p>
<p>1.3 มาตรการอำพราง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องมีการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้ปฏิบัติหน้าที่อำพราง - ต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดทำข้อมูลเอกสารเพื่อใช้ในการอำพราง - ควรมีมาตรการในการทำลายข้อมูลที่ได้จากการอำพราง - ใช้หลักการเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ - ใช้หลักการเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ 	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>-</p> <p>✓</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>
<p>1.4 การต่อรองคำรับสารภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดมาตรการหรือบทบัญญัติที่ผูกพันในชั้นศาล ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการต่อรองคำรับสารภาพ - ใช้หลักการเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ 	<p>✓</p> <p>-</p>	<p>-</p> <p>✓</p>	<p>-</p> <p>-</p>
<p>2. กระบวนการดำเนินคดีชั้นระหว่างการพิจารณาคดี</p>			
<p>2.1 การใช้ระบบไต่สวน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดกรอบการใช้อำนาจไต่สวนให้ชัดเจน - ศาลต้องเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการค้นหาความจริงเพราะเป็นคดีที่ยากต่อการแสวงหาพยานหลักฐาน - ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ไต่สวนต้องมีความเชี่ยวชาญในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน 	<p>✓</p> <p>-</p> <p>-</p>	<p>-</p> <p>✓</p> <p>-</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>✓</p>
<p>2.2 การกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีมาตรการให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากผู้ต้องหาหรือจำเลย - มีมาตรการที่รองรับกันระหว่างอัยการกับศาล - ใช้หลักการเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ - ให้กันตัวไว้เป็นพยานเฉพาะกรณีผู้ต้องหาและกระทำในชั้นพนักงานสอบสวนเท่านั้น 	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>-</p> <p>-</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>✓</p> <p>-</p>	<p>-</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>✓</p>

ประเด็นในร่างกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะ	ประชากรกลุ่มเฉพาะ		
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
3. กระบวนการดำเนินคดีชั้นหลังการพิจารณาคดี			
3.1 ระบบวันปรับ			
- ศาลควรใช้ดุลพินิจในการลงโทษปรับให้มีความแตกต่างกันตามความร้ายแรงของการกระทำความผิด	✓	-	-
- ไม่ควรนับอายุความในระหว่างที่จำเลยหลบหนี	-	✓	-
- ให้เป็นไปตามอัตราโทษปรับที่กำหนดไว้ในกฎหมาย	-	-	✓
3.2 การริบทรัพย์ตามมูลค่า			
- กำหนดให้พนักงานอัยการสามารถยื่นคำขอท้ายฟ้องในคดีอาญา เพื่อให้ชดใช้ความรับผิดชอบทางแพ่งโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีแพ่ง	✓	-	-
- กำหนดมูลค่าโดยคำนวณจากความเสียหายของผู้เสียหายด้วย	-	✓	-
- เพิ่มมาตรการคุ้มครองผู้สุจริตและผู้เสียหาย	-	-	✓
3.3 การคุมประพฤตินิติบุคคล			
- กำหนดมาตรการคุมประพฤติผู้แทนนิติบุคคล	✓	-	✓
- ศาลควรเป็นผู้กำหนดมาตรการและหลักเกณฑ์การคุมประพฤตินิติบุคคล	-	✓	-
- ใช้มาตรการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างกับนิติบุคคลและผู้แทนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด	✓	-	-

2.3 ประเด็นในร่างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสม

คำตอบที่ได้จากการร่วมออกแบบกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสม แบ่งออกเป็นกลุ่มผสม 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีประชากรจากกลุ่มเฉพาะทั้ง 3 กลุ่มอยู่ด้วย ดังนั้น ในกลุ่มผสมทั้ง 3 กลุ่มจะประกอบด้วย ผู้บังคับใช้กฎหมาย ผู้แทนหน่วยงานด้านเศรษฐกิจ และผู้แทนภาคเอกชนและภาคประชาชน คำตอบที่ได้จากแต่ละกลุ่มแยกตามประเด็นสำคัญของโครงสร้างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบ ดังนี้

1. กระบวนการดำเนินคดีชั้นก่อนการพิจารณา

1.1 การค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะ ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่า ควรกำหนดมาตรการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าพนักงาน เพื่อให้ไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน เว้นแต่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่ากำหนดขอบเขตของคำว่า “เหตุอันควรสงสัย” เพื่อมิให้เกิดปัญหาการตีความ และควรมีกฎหมาย

หรือมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และประชากรกลุ่ม 2 เห็นว่าขยายขอบเขตการใช้ อำนาจให้ครอบคลุมการค้นยานพาหนะ

1.2 การดักฟังหรือการเข้าถึงข้อมูล ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าถ้อยคำต้อง ชัดเจนว่าเป็นการดักฟังหรือดักจับข้อมูล และต้องกำหนดขอบเขตการดักฟังให้ชัดเจน รวมทั้งควรมี การสืบสวนถึงความจำเป็นก่อนการสั่งใช้มาตรการดักฟัง ประชากรกลุ่ม 2 เห็นว่าควรกำหนดให้ ศาลเป็นผู้สั่งใช้มาตรการและมีการใช้มาตรการทางนิติวิทยาศาสตร์และการเก็บรักษาความ ปลอดภัยของข้อมูล รวมทั้งให้อำนาจเจ้าพนักงานในการขอเอกสารและข้อมูลทั้งจากหน่วยงาน ของรัฐและเอกชน และประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่าควรกำหนดแนวทางการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ ประโยชน์ และกำหนดมาตรการทำลายข้อมูล หรือหลักฐานที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในการดำเนินคดี

1.3 มาตรการอำพราง ประชากรกลุ่ม 1 และ 2 เห็นตรงกันว่าควร กำหนดมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการอำพราง ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าควร กำหนดมาตรการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดทำข้อมูลเอกสารเพื่อใช้ในการอำพราง ประชากรกลุ่ม 2 เห็นว่าควรกำหนดให้ศาลเป็นผู้สั่งใช้มาตรการ และประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่าต้องมี การตรวจสอบการใช้อำนาจ มีการกำหนดมาตรการควบคุมทั้งภายในและภายนอกองค์กร และมี การกำหนดโทษเจ้าพนักงานที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ

1.4 การต่อรองคำรับสารภาพ ประชากรกลุ่ม 2 และ 3 เห็นตรงกันว่า ควรให้ศาลเข้ามามีบทบาทในการต่อรองคำรับสารภาพ ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าหลักเรื่องการ ต่อรองคำรับสารภาพควรอยู่ในชั้นระหว่างการพิจารณาคดี ประชากรกลุ่ม 2 เห็นว่าควรจำกัด ประเภทคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการต่อรองและประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่าควรกำหนดเงื่อนไขในการ ต่อรองว่าการต่อรองนั้นจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีและกำหนดให้มีองค์กรภายนอกเข้ามา ถ่วงดุลการใช้อำนาจในการต่อรองคำรับสารภาพ

2. กระบวนการดำเนินคดีชั้นระหว่างการพิจารณาคดี

2.1 การใช้ระบบไต่สวน ประชากรกลุ่ม 2 และ 3 เห็นตรงกันว่า การนำ ระบบไต่สวนมาใช้ในการพิจารณาคดีจะต้องไม่ตัดสิทธิคู่ความในการต่อสู้คดีและแสดง พยานหลักฐาน ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าต้องออกกระเบียบของประธานศาลฎีกาเพื่อความเป็นกลาง และความยุติธรรม และประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่าควรจัดตั้งเป็นศาลคดีเศรษฐกิจ เป็นศาลชำนาญ พิเศษ ประกอบไปด้วยผู้พิพากษาที่จำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

2.2 การกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน ประชากรกลุ่ม 2 และ 3 เห็นตรงกัน ว่าต้องกำหนดวิธีการในการกันตัวไว้เป็นพยานให้ชัดเจน ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าการกันตัวไว้เป็น พยานควรอยู่ในชั้นพนักงานอัยการ แตกต่างจากความเห็นของประชากรกลุ่ม 2 ที่เห็นว่าการกันตัว

ไว้เป็นพยานควรอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน และประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่าควรกำหนดเรื่อง หลักการรับฟังพยานไว้เพื่อใช้ในกรณีพยานกลับคำให้การในชั้นศาลด้วย

3. กระบวนการดำเนินคดีชั้นหลังการพิจารณาคดี

3.1 ระบบวันปรับ ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าระบบวันปรับเป็นการขยาย ผลการบังคับโทษปรับ โดยเฉพาะโทษปรับที่มีอายุความสั้นเกินไป ประชากรกลุ่ม 2 เห็นว่าการ ปรับควรเทียบเคียงกับประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิดและประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่าโทษ ปรับต้องพิจารณาจากความร้ายแรงในการกระทำความผิดและจะไม่ใช้ระบบวันปรับกับคดีที่มี โทษจำคุกสถานเดียว

3.2 การริบทรัพย์ตามมูลค่า ประชากรกลุ่ม 1 เห็นว่าศาลควรเป็นผู้ กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สินที่จะทำการริบโดยใช้หลักการริบตามมูลค่า ประชากร กลุ่ม 2 เห็นว่าต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นตามมาตรฐานสากล โดยเสนอให้ยึด หลักการเดียวกับการริบทรัพย์ตามมูลค่าตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประชากรกลุ่ม 3 เห็นว่าควรใช้หลักการริบทรัพย์ตามมูลค่ามาเสริมมาตรการริบทรัพย์ทาง อาญา

3.3 การคุมประพฤตินิติบุคคล ประชากรทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า ควรกำหนดมาตรการคุมประพฤติทั้งนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลที่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำ ความผิด และประชากรกลุ่ม 2 ยังมีความเห็นเพิ่มเติมว่าผู้แทนนิติบุคคลให้หมายความถึงผู้มีอำนาจ จัดการนิติบุคคลด้วย

มีข้อสังเกตว่า คำตอบที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสมจะมีบางประเด็นที่มีความเห็น เหมือนกัน เหตุผลเนื่องมาจากประชากรแต่ละกลุ่มจะมีผู้แทนที่มาจากกลุ่มเฉพาะทั้งกลุ่มผู้บังคับใช้ กฎหมาย กลุ่มหน่วยงานด้านเศรษฐกิจและกลุ่มภาคเอกชนและภาคประชาชนคละกัน ทำให้เกิดการ แลกเปลี่ยนความเห็นกันในกลุ่มที่เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายโดยตรงกับกลุ่มที่มาจากภาคส่วนอื่น จึงทำ ให้บางประเด็นมีความเห็นในแนวทางเดียวกัน (ดูตารางที่ 6.2)

ตารางที่ 6.2 ประเด็นในร่างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบ
ของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสม

ประเด็นในร่างกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสม	ประชากรกลุ่มผสม		
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
1. กระบวนการดำเนินคดีขั้นก่อนการพิจารณา			
1.1 การค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะ			
- กำหนดมาตรการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าพนักงาน ไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน เว้นแต่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างยิ่ง	√	√	√
- กำหนดขอบเขตของคำว่า "เหตุอันควรสงสัย"	√	-	-
- ควรมีกฎหมายหรือมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	√	-	-
- ขยายขอบเขตการใช้อำนาจให้ครอบคลุมการค้นยานพาหนะ	-	√	-
1.2 การดักฟังหรือการเข้าถึงข้อมูล			
- ต้องคำต้องชัดเจนว่าเป็นการดักฟังหรือดักจับข้อมูล	√	-	-
- กำหนดขอบเขตการดักฟังให้ชัดเจน	√	-	-
- ควรมีการสืบสวนถึงความจำเป็นก่อนการสั่งใช้มาตรการดักฟัง	√	-	-
- กำหนดให้ศาลเป็นผู้สั่งใช้มาตรการ	-	√	-
- ใช้มาตรการทางนิติวิทยาศาสตร์และการเก็บรักษาความปลอดภัยของข้อมูล	-	√	-
- ให้อำนาจในการขอเอกสารและข้อมูลทั้งจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน	-	-	√
- กำหนดแนวทางการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์	-	-	√
- กำหนดมาตรการทำลายข้อมูล หรือหลักฐานที่ไม่ได้ใช้	-	-	√
1.3 มาตรการอำพราง			
- มาตรการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดทำข้อมูลเอกสารเพื่อใช้ในการอำพราง	√	-	-
- กำหนดมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	√	√	-
- กำหนดให้ศาลเป็นผู้สั่งใช้มาตรการ	-	√	-
- ต้องมีการตรวจสอบการใช้อำนาจ	-	-	√
- กำหนดมาตรการควบคุมทั้งภายในและภายนอกองค์กร	-	-	√
- กำหนดโทษเจ้าพนักงานที่ใช้อำนาจ โดยมีขอบ	-	-	√
1.4 การต่อรองคำรับสารภาพ			
- ควรอยู่ในชั้นระหว่างการพิจารณาคดี	√	-	-
- จำกัดประเภทคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการต่อรอง	-	√	-
- ให้ศาลเข้ามามีบทบาทในการต่อรองคำรับสารภาพ	-	√	√
- กำหนดเงื่อนไขในการต่อรองว่าการต่อรองนั้นจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดี	-	-	√

ประเด็นในร่างกฎหมายของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสม	ประชากรกลุ่มผสม		
	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3
- ให้องค์กรภายนอกเข้ามาถ่วงดุลการใช้อำนาจในการต่อรอง	-	-	✓
2. กระบวนการดำเนินคดีชั้นระหว่างการพิจารณาคดี			
2.1 การใช้ระบบไต่สวน			
- ต้องออกระเบียบของประธานศาลฎีกาเพื่อความเป็นกลางและความยุติธรรม	✓	-	-
- ระบบไต่สวนต้องไม่ตัดสิทธิคู่ความในการต่อสู้คดีและแสดงพยานหลักฐาน	-	✓	✓
- จัดตั้งเป็นศาลคดีเศรษฐกิจ เป็นศาลชำนาญพิเศษ	-	-	✓
- ผู้พิพากษาต้องมีความเชี่ยวชาญในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ	-	-	✓
2.2 การกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน			
- การกันตัวไว้เป็นพยานควรอยู่ในชั้นพนักงานอัยการ	✓	-	-
- การกันตัวไว้เป็นพยานควรอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน	-	✓	-
- ต้องกำหนดวิธีการให้ชัดเจน	-	✓	✓
- กำหนดเรื่องหลักการรับฟังพยานในกรณีพยานกลับคำให้การในชั้นศาล	-	-	✓
3. กระบวนการดำเนินคดีชั้นหลังการพิจารณาคดี			
3.1 ระบบวันปรับ			
- เป็นการขยายผลการบังคับโทษปรับ โดยเฉพาะโทษปรับที่มีอายุความสั้นเกินไป	✓	-	-
- การปรับควรเทียบเคียงกับประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด	-	✓	-
- โทษปรับต้องพิจารณาจากความร้ายแรงในการกระทำความผิด	-	-	✓
- ไม่ใช่ระบบวันปรับกับคดีที่มีโทษจำคุกสถานเดียว	-	-	✓
3.2 การริบทรัพย์ตามมูลค่า			
- ศาลควรเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สิน	✓	-	-
- ต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นตามมาตรฐานสากล	-	✓	-
- ขีดหลักการเดียวกับกฎหมาย ป.ป.ช.	-	✓	-
- ควรใช้หลักการริบทรัพย์ตามมูลค่าเสริมมาตรการริบทรัพย์ทางอาญา	-	-	✓
3.3 การคุมประพฤตินิติบุคคล			
- กำหนดมาตรการคุมประพฤติทั้งนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคล	✓	✓	✓
- ผู้แทนนิติบุคคลหมายความถึงผู้มีอำนาจจัดการนิติบุคคลด้วย	-	✓	-

2.4 เปรียบเทียบประเด็นในร่างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

จากคำตอบที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมตามหัวข้อที่ 6.2 และ 6.3 เมื่อนำเปรียบเทียบกันแล้ว จะได้คำตอบแยกตามประเด็นสำคัญของโครงสร้างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบ ดังนี้

1. กระบวนการดำเนินคดีขึ้นก่อนการพิจารณา

1.1 การค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะ ข้อเสนอของทั้ง 2 กลุ่มเหมือนกันในเรื่องการให้มีมาตรการควบคุมเพื่อมิให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน และการขยายขอบเขตการใช้อำนาจให้ครอบคลุมการค้นยานพาหนะ สำหรับเรื่องการจำกัดอำนาจการค้นยานพาหนะเฉพาะกรณีที่ใช้ในการกระทำความผิดเป็นข้อเสนอของกลุ่มเฉพาะ ส่วนการกำหนดขอบเขตของคำว่า “เหตุอันควรสงสัย” และการกำหนดให้มีกฎหมายหรือมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นข้อเสนอของกลุ่มผสม

1.2 การดักฟังหรือการเข้าถึงข้อมูล ข้อเสนอของทั้ง 2 กลุ่มที่เหมือนกันคือการบัญญัติถ้อยคำต้องชัดเจนว่าเป็นการดักฟังหรือดักจับข้อมูล การกำหนดมาตรการทำลายข้อมูลที่ไม่จำเป็นต้องนำมาใช้และการกำหนดขอบเขตการดักฟังให้ชัดเจน สำหรับข้อเสนอเรื่อง การกำหนดมาตรการควบคุมการดักฟังภายในหน่วยงานโดยให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ควบคุม การเข้าถึงข้อมูลที่อยู่นอกราชอาณาจักรที่เสนอให้ใช้กฎหมายความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา และข้อเสนอว่าการเข้าถึงข้อมูลควรต้องกระทำทั้งฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาและฝ่ายผู้กล่าวหาเป็นข้อเสนอของกลุ่มเฉพาะ ส่วนข้อเสนอเรื่องให้มีการสืบสวนถึงความจำเป็นก่อนการสั่งใช้มาตรการดักฟัง การกำหนดให้ศาลเป็นผู้สั่งใช้มาตรการ การใช้มาตรการทางนิติวิทยาศาสตร์และการเก็บรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและการให้อำนาจในการขอเอกสารและข้อมูลทั้งจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน รวมทั้งการกำหนดแนวทางการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์เป็นข้อเสนอของกลุ่มผสม

1.3 มาตรการอำพราง ข้อเสนอของทั้ง 2 กลุ่มเหมือนกันในเรื่องมาตรการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้ปฏิบัติหน้าที่อำพรางและการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดทำข้อมูลเอกสารเพื่อใช้ในการอำพราง สำหรับข้อเสนอเกี่ยวกับมาตรการในการทำลายข้อมูลที่ได้จากการอำพรางเป็นข้อเสนอของกลุ่มเฉพาะ ส่วนข้อเสนอเรื่องการกำหนดมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การกำหนดให้ศาลเป็นผู้สั่งใช้มาตรการ การกำหนดมาตรการควบคุมทั้งภายในและภายนอกองค์กรและการกำหนดโทษเจ้าพนักงานที่ใช้อำนาจโดยมิชอบเป็นข้อเสนอของกลุ่มผสม

1.4 การต่อรองคำรับสารภาพ ในประเด็นนี้ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอที่แตกต่างกัน คือข้อเสนอของกลุ่มเฉพาะเห็นว่าควรกำหนดมาตรการหรือบทบัญญัติที่ผูกพันในชั้นศาล ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการต่อรองคำรับสารภาพ ส่วนข้อเสนอของกลุ่มผสม ได้แก่ การต่อรองคำรับสารภาพควรอยู่ในชั้นระหว่างการพิจารณาคดี การจำกัดประเภทคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการต่อรองและให้ศาลเข้ามามีบทบาทในการต่อรองคำรับสารภาพ การกำหนดเงื่อนไขในการต่อรองว่าการต่อรองนั้นจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีและการให้องค์กรภายนอกเข้ามาถ่วงดุลการใช้อำนาจในการต่อรอง

2. กระบวนการดำเนินคดีชั้นระหว่างการพิจารณาคดี

2.1 การใช้ระบบไต่สวน ข้อเสนอของทั้ง 2 กลุ่มเหมือนกันในเรื่องความรู้ของผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ไต่สวนที่ต้องมีความเชี่ยวชาญในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ส่วนข้อเสนอเกี่ยวกับการกำหนดกรอบการใช้อำนาจไต่สวนให้ชัดเจน และการให้ศาลต้องเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการค้นหาความจริงเพราะเป็นคดีที่ยากต่อการแสวงหาพยานหลักฐานเป็นข้อเสนอของกลุ่มเฉพาะ และข้อเสนอเรื่องการออกระเบียบของประธานศาลฎีกาเพื่อความเป็นกลางและความยุติธรรม การไม่ตัดสิทธิคู่ความในการต่อสู้คดีและแสดงพยานหลักฐานและการจัดตั้งเป็นศาลคดีเศรษฐกิจเป็นศาลชำนาญพิเศษเป็นข้อเสนอของกลุ่มผสม

2.2 การกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน ข้อเสนอของทั้ง 2 กลุ่มเหมือนกันในเรื่องการกำหนดมาตรการให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากผู้ต้องหาหรือจำเลยและเห็นว่าการกันตัวไว้เป็นพยานควรกระทำในชั้นพนักงานสอบสวน สำหรับข้อเสนอเรื่องมาตรการที่รองรับกันระหว่างอัยการกับศาลเป็นข้อเสนอของกลุ่มเฉพาะ ส่วนการกำหนดวิธีการกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยานต้องมีความชัดเจนเป็นข้อเสนอของกลุ่มผสม

3. กระบวนการดำเนินคดีชั้นหลังการพิจารณาคดี

3.1 ระบบวันปรับ ข้อเสนอของทั้ง 2 กลุ่มที่เหมือนกันคือศาลควรใช้ดุลพินิจในการลงโทษปรับให้มีความแตกต่างกันตามความร้ายแรงในการกระทำความผิด และกลุ่มผสมมีข้อเสนอเพิ่มเติมในเรื่องการนำระบบวันปรับมาขยายผลการบังคับโทษปรับ โดยเฉพาะโทษปรับที่มีอายุความสั้นเกินไป และเสนอให้การปรับควรเทียบเคียงกับประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด

3.2 การริบทรัพย์ตามมูลค่า ในประเด็นนี้ทั้งสองกลุ่มมีข้อเสนอที่แตกต่างกันคือ ข้อเสนอของกลุ่มเฉพาะเห็นว่า ควรกำหนดให้พนักงานอัยการสามารถยื่นคำขอท้ายฟ้องในคดีอาญา เพื่อให้ชดใช้ความรับผิดทางแพ่งโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีแพ่ง การกำหนดมูลค่าโดยคำนวณจากความเสียหายของผู้เสียหายด้วยและควรเพิ่มมาตรการคุ้มครองผู้สุจริตและ

ผู้เสียหาย ส่วนกลุ่มผสมมีข้อเสนอในประเด็นเรื่อง การให้ศาลเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สิน การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การให้ยึดหลักการเดียวกับกฎหมาย ป.ป.ช. และเห็นควรให้ใช้หลักการริบทรัพย์สินตามมูลค่าเสริมมาตรการริบทรัพย์สินทางอาญา

3.3 การคุมประพฤตินิติบุคคล ข้อเสนอของทั้ง 2 กลุ่มเหมือนกันในเรื่อง การใช้มาตรการคุมประพฤติแก่ทั้งนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลและการให้ศาลควรเป็นผู้กำหนดมาตรการและหลักเกณฑ์การคุมประพฤตินิติบุคคล สำหรับการให้มาตรการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างกับนิติบุคคลและผู้แทนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดเป็นข้อเสนอของกลุ่มเฉพาะ ส่วนการให้ลงโทษผู้แทนนิติบุคคล โดยให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจจัดการนิติบุคคลด้วยเป็นข้อเสนอของกลุ่มผสม

จากการเปรียบเทียบประเด็นที่ได้รับจากคำตอบของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสมพบว่า ประเด็นที่มีความเห็นเหมือนกันเป็นความเห็นเกี่ยวกับมาตรการที่กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เช่น มาตรการเรื่องการค้น มาตรการดักฟังหรือเข้าถึงข้อมูล และมาตรการอำพราง โดยความเห็นจะเป็นไปในแนวทางเดียวกันคือมีประเด็นเกี่ยวกับความชัดเจนของกฎหมาย ขอบเขตการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ การมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจเพื่อมิให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ส่วนประเด็นที่มีความเห็นแตกต่างกันโดยสิ้นเชิงคือ ประเด็นการต่อรองคำรับสารภาพกับประเด็นเรื่องการริบทรัพย์สินตามมูลค่า มีข้อสังเกตว่าที่มีความเห็นแตกต่างกันอาจเนื่องมาจากที่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายบัญญัติให้นำหลักการดังกล่าวมาใช้ในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ซึ่งเป็นประเภคคดีที่กลุ่มประชากรครั้งนี้เป็นผู้มีส่วนได้เสีย (ดูตารางที่ 6.3)

ตารางที่ 6.3 เปรียบเทียบประเด็นในร่างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

การเปรียบเทียบประเด็นของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม	ประชากร	
	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
1. กระบวนการดำเนินคดีขึ้นก่อนการพิจารณา		
1.1 การค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะ	✓	✓
- มีมาตรการควบคุมเพื่อมิให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน	✓	✓
- ขยายขอบเขตการใช้อำนาจให้ครอบคลุมการค้นยานพาหนะ		

การเปรียบเทียบประเด็นของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม	ประชากร	
	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
<ul style="list-style-type: none"> - จำกัดอำนาจการค้นยานพาหนะเฉพาะกรณีที่ใช้ในการกระทำความผิด - กำหนดขอบเขตของคำว่า “เหตุอันควรสงสัย” - ควรมีกฎหมายหรือมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน 	<ul style="list-style-type: none"> √ - - 	<ul style="list-style-type: none"> - √ √
<p>1.2 การดักฟังหรือการเข้าถึงข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้อยคำต้องชัดเจนว่าเป็นการดักฟังหรือดักจับข้อมูล - มีมาตรการควบคุมการดักฟังภายในหน่วยงาน โดยให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ควบคุม - กำหนดมาตรการทำลายข้อมูลที่ไม่จำเป็นต้องนำมาใช้ - การเข้าถึงข้อมูลที่อยู่นอกราชอาณาจักร ควรใช้กฎหมายความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา - การเข้าถึงข้อมูลควรต้องกระทำทั้งฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาและฝ่ายผู้กล่าวหา - กำหนดขอบเขตการดักฟังให้ชัดเจน - ควรมีการสืบสวนถึงความจำเป็นก่อนการสั่งใช้มาตรการดักฟัง - กำหนดให้ศาลเป็นผู้สั่งใช้มาตรการ - ใช้มาตรการทางนิติวิทยาศาสตร์และการเก็บรักษาความปลอดภัยของข้อมูล - ให้อำนาจในการขอเอกสารและข้อมูลทั้งจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน - กำหนดแนวทางการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ 	<ul style="list-style-type: none"> √ √ √ √ √ √ - - √ - - - - - 	<ul style="list-style-type: none"> √ - √ - - √ √ √ √ √ √ √ √ √
<p>1.3 มาตรการอำพราง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องมีการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้ปฏิบัติหน้าที่อำพราง - ต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานจัดทำข้อมูลเอกสารเพื่อใช้ในการอำพราง - ควรมีมาตรการในการทำลายข้อมูลที่ได้จากการอำพราง - กำหนดมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน - กำหนดให้ศาลเป็นผู้สั่งใช้มาตรการ - กำหนดมาตรการควบคุมทั้งภายในและภายนอกองค์กร - กำหนดโทษเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> √ √ √ - - - - 	<ul style="list-style-type: none"> √ √ - √ √ √ √
<p>1.4 การต่อรองคำรับสารภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดมาตรการหรือบทบัญญัติที่ผูกพันในชั้นศาล ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการต่อรองคำรับสารภาพ - ครอบอยู่ในชั้นระหว่างการพิจารณาคดี - จำกัดประเภทคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการต่อรอง - ให้ศาลเข้ามามีบทบาทในการต่อรองคำรับสารภาพ - กำหนดเงื่อนไขในการต่อรองว่าการต่อรองนั้นจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดี 	<ul style="list-style-type: none"> √ - - - - 	<ul style="list-style-type: none"> - √ √ √ √

การเปรียบเทียบประเด็นของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม	ประชากร	
	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
- ให้องค์กรภายนอกเข้ามาถ่วงดุลการใช้อำนาจในการต่อรอง	-	√
2. กระบวนการดำเนินคดีชั้นระหว่างการพิจารณาคดี		
2.1 การใช้ระบบไต่สวน		
- กำหนดกรอบการใช้อำนาจไต่สวนให้ชัดเจน	√	-
- ศาลต้องเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการค้นหาความจริงเพราะเป็นคดีที่ยากต่อการแสวงหาพยานหลักฐาน	√	-
- ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ไต่สวนต้องมีความเชี่ยวชาญในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน	√	√
- ต้องออกกระเบียบของประธานศาลฎีกาเพื่อความเป็นกลางและความยุติธรรม	-	√
- ระบบไต่สวนต้องไม่ตัดสิทธิคู่ความในการต่อสู้คดีและแสดงพยานหลักฐาน	-	√
- จัดตั้งเป็นศาลคดีเศรษฐกิจ เป็นศาลชำนาญพิเศษ	-	√
2.2 การกักตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน		
- มีมาตรการให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากผู้ต้องหาหรือจำเลย	√	√
- มีมาตรการที่รองรับกันระหว่างอัยการกับศาล	√	-
- ให้อัยการกักตัวไว้เป็นพยานควรกระทำในชั้นพนักงานสอบสวน	√	√
- ต้องกำหนดวิธีการให้ชัดเจน	-	√
3. กระบวนการดำเนินคดีชั้นหลังการพิจารณาคดี		
3.1 ระบบวันปรับ		
- ศาลควรใช้ดุลพินิจในการลงโทษปรับให้มีความแตกต่างกันตามความร้ายแรงในการกระทำความผิด	√	√
- เป็นการขยายผลการบังคับโทษปรับ โดยเฉพาะโทษปรับที่มีอายุความสั้นเกินไป	-	√
- การปรับควรเทียบเคียงกับประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด	-	√
3.2 การริบทรัพย์ตามมูลค่า		
- กำหนดให้พนักงานอัยการสามารถยื่นคำขอท้ายฟ้องในคดีอาญา เพื่อให้خذใช้ความรับผิดชอบทางแพ่งโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีแพ่ง	√	-
- กำหนดมูลค่าโดยคำนวณจากความเสียหายของผู้เสียหายด้วย	√	-
- เพิ่มมาตรการคุ้มครองผู้สุจริตและผู้เสียหาย	√	-
- ศาลควรเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สิน	-	√
- ต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นตามมาตรฐานสากล	-	√
- บิดหลักการเดียวกับกฎหมาย ป.ป.ช.	-	√
- ควรใช้หลักการริบทรัพย์ตามมูลค่าเสริมมาตรการริบทรัพย์ทางอาญา	-	√

การเปรียบเทียบประเด็นของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม	ประชากร	
	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
3.3 การคุมประพฤตินิติบุคคล		
- กำหนดมาตรการคุมประพฤตินิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคล	✓	✓
- ศาลควรเป็นผู้กำหนดมาตรการและหลักเกณฑ์การคุมประพฤตินิติบุคคล	✓	✓
- ใช้มาตรการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างกับนิติบุคคลและผู้แทนภายในระยะเวลา ที่ศาลกำหนด	✓	-
- ผู้แทนนิติบุคคลหมายความถึงผู้มีอำนาจจัดการนิติบุคคลด้วย	-	✓

2.5 การนำผลจากการมีส่วนร่วมออกแบบกฎหมายมาใช้ในการจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบ

ผู้วิจัยได้นำความเห็นที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้เสียทั้ง 3 กลุ่มประชากรในประเด็นที่เป็นสาระสำคัญของโครงสร้างและเนื้อหาของกฎหมายทั้ง 9 ประเด็น มาวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของกฎหมายต้นแบบ (Model Law) เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน สรุปผลตามที่ปรากฏในตารางที่ 6.4

ตาราง 6.4 คำตอบจากการมีส่วนร่วมออกแบบกฎหมายกับการจัดทำร่างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบ

คำตอบที่ได้รับจากการร่วมออกแบบกฎหมาย	การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบ
1. กระบวนการดำเนินคดีขั้นก่อนการพิจารณา	
1.1 การค้นตัวบุคคลหรือยานพาหนะ <ul style="list-style-type: none"> - มีมาตรการควบคุมเพื่อมิให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน - ขยายขอบเขตการใช้อำนาจให้ครอบคลุมการค้นยานพาหนะ - จำกัดอำนาจการค้นยานพาหนะเฉพาะกรณีที่ใช้ในการกระทำความผิด - กำหนดขอบเขตของคำว่า “เหตุอันควรสงสัย” - ควรมีกฎหมายหรือมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน 	ได้นำความเห็นจากการมีส่วนร่วมออกแบบมาใช้โดยการบัญญัติกฎหมายให้เม็ขอบเขตการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ชัดเจนในการเข้าไปในเคหสถาน รวมถึงบัญญัติเรื่องการค้นตัวบุคคลและการค้นยานพาหนะไว้ในร่างกฎหมายให้ชัดเจน อย่งไรก็ดี สำหรับการกำหนดขอบเขตของคำว่า “เหตุอันควร

คำตอบที่ได้รับจากการร่วมออกแบบกฎหมาย	การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบ
	<p>สงสัย” ในการตรวจค้นได้ขยายเพิ่มเติมว่า นอกจากจะเป็นกรณีที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ยังรวมถึงกรณีมีทรัพย์สินซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ซุกซ่อนอยู่ หรือเป็นการกระทำเพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานด้วย เนื่องจากคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินส่งผลกระทบต่อประชาชนและสังคมต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการกำหนดมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย</p>
<p>1.2 การดักฟังหรือการเข้าถึงข้อมูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ถ้อยคำต้องชัดเจนว่าเป็นการดักฟังหรือดักจับข้อมูล - มีมาตรการควบคุมการดักฟังภายในหน่วยงานโดยให้ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ควบคุม - กำหนดมาตรการทำลายข้อมูลที่ไม่จำเป็นต้องนำมาใช้ - การเข้าถึงข้อมูลที่อยู่นอกราชอาณาจักร ควรใช้กฎหมายความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา - การเข้าถึงข้อมูลควรต้องกระทำทั้งฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาและฝ่ายผู้กล่าวหา - กำหนดขอบเขตการดักฟังให้ชัดเจน - ควรมีการสืบสวนถึงความจำเป็นก่อนการสั่งใช้มาตรการดักฟัง - กำหนดให้ศาลเป็นผู้สั่งใช้มาตรการ - ใช้มาตรการทางนิติวิทยาศาสตร์และการเก็บรักษาความปลอดภัยของข้อมูล 	<p>ได้นำความเห็นจากการมีส่วนร่วมออกแบบมาใช้โดยการบัญญัติกฎหมายให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการขออนุญาตให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน โดยการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจเงื่อนไขที่ต้องพิจารณาก่อนการอนุญาต ขั้นตอนการขออนุญาตและการอนุญาตระยะเวลาในการอนุญาต การรายงาน การเก็บรักษาข้อมูลและการทำลายข้อมูล รวมทั้งให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเป็นผู้สั่งอนุญาต</p>

คำตอบที่ได้รับจากการร่วมออกแบบกฎหมาย	การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบ
<ul style="list-style-type: none"> - ให้อำนาจในการขอเอกสารและข้อมูลทั้งจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน - กำหนดแนวทางการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ 	
<p>1.3 มาตรการอำพราง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องมีการตรวจสอบการใช้อำนาจของผู้ปฏิบัติหน้าที่อำพราง - ต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดทำข้อมูลเอกสารเพื่อใช้ในการอำพราง - ควรมีมาตรการในการทำลายข้อมูลที่ได้จากการอำพราง - กำหนดมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน - กำหนดให้ศาลเป็นผู้สั่งใช้มาตรการ - กำหนดมาตรการควบคุมทั้งภายในและภายนอกองค์กร - กำหนดโทษเจ้าพนักงานที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ 	<p>ได้นำความเห็นจากการมีส่วนร่วมออกแบบมาใช้ในการบัญญัติกฎหมายให้อำนาจในการสั่งให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือปฏิบัติการอำพราง เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน โดยบัญญัติให้เป็นการกระทำโดยชอบและสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีได้ และกำหนดให้การกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเป็นไปที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้มีผลในการบังคับใช้และแก้ไขปัญหาการขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อใช้ในการอำพราง</p>
<p>1.4 การต่อรองคำรับสารภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดมาตรการหรือบทบัญญัติที่ผูกพันในชั้นศาล ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการต่อรองคำรับสารภาพ - ควรอยู่ในชั้นระหว่างการพิจารณาคดี - จำกัดประเภทคดีที่จะเข้าสู่กระบวนการต่อรอง - ให้ศาลเข้ามามีบทบาทในการต่อรองคำรับสารภาพ - กำหนดเงื่อนไขในการต่อรองว่าการต่อรองนั้นจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดี - ให้องค์กรภายนอกเข้ามาถ่วงดุลการใช้อำนาจในการต่อรอง 	<p>มาตรการต่อรองคำรับสารภาพในร่างกฎหมายนี้ เป็นกระบวนการที่ได้กระทำในชั้นสอบสวน โดยจำกัดประเภทคดีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ส่วนศาลจะมีความบทบาทเป็นผู้พิจารณาว่าหากผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการปราบปรามการกระทำความผิดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้</p>

คำตอบที่ได้รับจากการร่วมออกแบบกฎหมาย	การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบ
<p>2. กระบวนการดำเนินคดีชั้นระหว่างการพิจารณาคดี</p> <p>2.1 การใช้ระบบไต่สวน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดกรอบการใช้อำนาจไต่สวนให้ชัดเจน - ศาลต้องเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการค้นหาความจริงเพราะเป็นคดีที่ขาดต่อการแสวงหาพยานหลักฐาน - ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ไต่สวนต้องมีความเชี่ยวชาญในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน - ต้องออกกระเปียบของประธานศาลฎีกาเพื่อความเป็นกลางและความยุติธรรม - ระบบไต่สวนต้องไม่ตัดสิทธิคู่ความในการต่อสู้คดีและแสดงพยานหลักฐาน - จัดตั้งเป็นศาลคดีเศรษฐกิจ เป็นศาลชำนาญพิเศษ 	<p>ได้นำความเห็นที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางการบัญญัติให้นำระบบไต่สวนมาใช้ในการพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน โดยกำหนดเป็นหลักการไว้ในร่างกฎหมาย และต้องดำเนินการตราเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติเพื่อกำหนดรายละเอียดของวิธีพิจารณาคดีแบบไต่สวนและกำหนดให้นำมาใช้กับคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต่อไป ส่วนประเด็นเรื่องจัดตั้งเป็นศาลคดีเศรษฐกิจ เป็นศาลชำนาญพิเศษนั้น ปรากฏอยู่ในข้อเสนอแนะประเด็นวิจัยต่อไป</p>
<p>2.2 การกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีมาตรการให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากผู้ต้องหาหรือจำเลย - มีมาตรการที่รองรับกันระหว่างอัยการกับศาล - ให้กันตัวไว้เป็นพยานควรกระทำในชั้นพนักงานสอบสวน - ต้องกำหนดวิธีการให้ชัดเจน 	<p>เห็นด้วยกับความเห็นที่ให้มาตรการกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยานควรจะกำหนดไว้ในกระบวนการพิจารณาชั้นก่อนการพิจารณาคดีคือในชั้นสอบสวน จึงกำหนดโครงสร้างกฎหมายให้การกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยานอยู่ในหมวดว่าด้วยการสอบสวน ไม่ใช่หมวดวิธีพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น และกำหนดให้การกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยานสามารถกระทำได้ตั้งแต่ในชั้นพนักงานสอบสวนและเป็นดุลพินิจของพนักงานอัยการในการสั่งไม่ฟ้อง หรือสั่งอุทธรณ์ ไม่ฎีกา ในชั้นระหว่างการพิจารณาคดีในชั้นศาล</p>

คำตอบที่ได้รับจากการร่วมออกแบบกฎหมาย	การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบ
3. กระบวนการดำเนินคดีชั้นหลังการพิจารณาคดี	
<p>3.1 ระบบวันปรับ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศาลควรใช้ดุลพินิจในการลงโทษปรับให้มีความแตกต่างกันตามความร้ายแรงในการกระทำความผิด - เป็นการขยายผลการบังคับโทษปรับ โดยเฉพาะโทษปรับที่มีอายุความสั้นเกินไป - การปรับควรเทียบเคียงกับประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด 	<p>ได้นำความเห็นที่ได้รับมาพิจารณาเพื่อกำหนดบทบัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษปรับโดยพิจารณาจากปัจจัยของลักษณะความผิด ความร้ายแรงในการกระทำความผิด ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิดและคุณลักษณะของตัวจำเลย ให้การลงโทษปรับมีความเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดแต่ละราย</p>
<p>3.2 การริบทรัพย์ตามมูลค่า</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้พนักงานอัยการสามารถยื่นคำขอท้ายฟ้องในคดีอาญาเพื่อให้ศาลใช้ความรับผิดชอบทางแพ่งโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีแพ่ง - กำหนดมูลค่าโดยคำนวณจากความเสียหายของผู้เสียหายด้วย - เพิ่มมาตรการคุ้มครองผู้สุจริตและผู้เสียหาย - ศาลควรเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สิน - ต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นตามมาตรฐานสากล - ขีดหลักการเดียวกับกฎหมาย ป.พ.ช. - ควรใช้หลักการริบทรัพย์ตามมูลค่าเสริมมาตรการริบทรัพย์ทางอาญา 	<p>ได้นำความเห็นที่ได้รับมาพิจารณาเพื่อกำหนดให้มาตรการริบทรัพย์ตามมูลค่ามาใช้ในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินโดยยึดหลักการเดียวกับกฎหมาย ป.พ.ช. คือใช้เป็นมาตรการเสริมในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการริบทรัพย์แบบเจาะจงตัวทรัพย์สินได้ เพราะไม่มีตัวทรัพย์สินเหลืออยู่เพราะถูกใช้จนหมดสิ้นไป สูญหาย หรือไม่สามารติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด โดยให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจมีคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดชำระเงินเป็นจำนวนเท่ากับมูลค่าทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด และหากผู้กระทำความผิดไม่ชำระเงินตามคำสั่งศาล ก็ให้บังคับคดีโดยการริบทรัพย์สินเพื่อนำมาขายทอดตลาดและนำเงินมาชำระต่อศาล โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่</p>
<p>3.3 การคุมประพฤตินิติบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดมาตรการคุมประพฤตินิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคล - ศาลควรเป็นผู้กำหนดมาตรการและหลักเกณฑ์การคุมประพฤตินิติบุคคล 	<p>ได้นำความเห็นที่ได้รับมาพิจารณาเพื่อกำหนดบทบัญญัติให้ศาลสามารถกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของนิติ</p>

คำตอบที่ได้รับจากการร่วมออกแบบกฎหมาย	การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบ
<ul style="list-style-type: none"> - ใช้มาตรการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างกับนิติบุคคลและผู้แทนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด - ผู้แทนนิติบุคคลหมายความว่าผู้มีอำนาจจัดการนิติบุคคลด้วย 	<p>บุคคลให้เหมาะสมกับสภาพแห่งข้อหาและคุณลักษณะของนิติบุคคลนั้นได้ และให้อำนาจศาลในการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 39 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญาเรื่องการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างกับนิติบุคคลและผู้แทนนิติบุคคลโดยอนุโลม</p>

3. ร่างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบ

การจัดทำร่างกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินต้นแบบเป็นคำตอบที่ได้จากกระบวนการที่กำหนดไว้ 2 ส่วน กล่าวคือ การกำหนดประเด็นที่เป็นสาระสำคัญที่จะนำไปสู่โครงสร้างของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีเฉพาะและกระบวนการมีส่วนร่วมในการออกแบบกฎหมายและคำตอบที่ได้นำไปสู่คำตอบของการวิจัยคือ การจัดทำกฎหมายต้นแบบออกแบบกฎหมายและคำตอบที่ได้นำไปสู่คำตอบของการวิจัยคือ การจัดทำกฎหมายต้นแบบ (Model Law) เพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน โดยนำเอาข้อค้นพบของงานวิจัยตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. .... และดำเนินการจัดพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. .... เพื่อนำความเห็นและข้อสังเกตมาประชุมรับฟังความคิดเห็น (Hearing) จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความเห็นและข้อสังเกตมาแก้ไขปรับปรุงให้ร่างกฎหมายมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นสามารถนำไปใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. .... ที่ได้จัดทำขึ้นมีโครงสร้างกฎหมายและรายละเอียดของแต่ละมาตราดังนี้

3.1 โครงสร้างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. .... ประกอบด้วยบทบัญญัติจำนวน 21 มาตรา แบ่งออกเป็น 5 หมวด 3 ส่วนและบทเฉพาะกาล ดังนี้

หมวด 1 การสืบสวน (มาตรา 6 - มาตรา 9)

หมวด 2 การสอบสวน (มาตรา 10 - มาตรา 12)

หมวด 3 การพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น (มาตรา 13)

หมวด 4 อุทธรณ์และฎีกา (มาตรา 14)

หมวด 5 การบังคับโทษ

ส่วนที่ 1 การกำหนดโทษปรับ (มาตรา 15)

ส่วนที่ 2 การริบทรัพย์ (มาตรา 16 - มาตรา 17)

ส่วนที่ 3 มาตรการสำหรับนิติบุคคลและผู้แทน (มาตรา 18 - มาตรา 20)

บทเฉพาะกาล (มาตรา 21)

มีสาระสำคัญและรายละเอียดดังนี้

3.2 เหตุผลและความจำเป็นในการตรากฎหมาย

การกำหนดเหตุผลและความจำเป็นในการตรากฎหมาย ซึ่งเป็นแก่นของกฎหมาย หมายถึง เป็นเจตนารมณ์ของกฎหมายที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของหลักการและเหตุผลในการตรา กฎหมาย สำหรับร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. .... นี้ ร่างขึ้นด้วยเหตุผลที่ว่า จำเป็นต้องตรากฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินเป็นกฎหมายเฉพาะ เนื่องจากคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีอาญาทั่วไป มีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดและปกปิดหรือทำลายพยานหลักฐานและกระทำในลักษณะองค์กร ประกอบกับมีกฎหมายสารบัญญัติที่กำหนดความผิดอาญาไว้เป็นจำนวนมากและมีกฎหมายที่ใช้บังคับหลายฉบับ แต่ละฉบับมีเนื้อหาและมาตรการที่แตกต่างกันตามประเภทคดีและเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้น เพื่อวางแนวทางการบังคับใช้กฎหมายสารบัญญัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเอกภาพและเหมาะสมกับประเภทคดี สมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน โดยเฉพาะ กำหนดประเภทคดี มาตรการพิเศษในการสืบสวน การสอบสวน การพิจารณาคดี ตลอดจนการบังคับโทษและมาตรการที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล (หลักการและเหตุผลนี้จะปรากฏในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ)

3.3 การกำหนดความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน

เนื่องจากในปัจจุบันไม่มีการกำหนดคำนิยามของคำว่าคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินไว้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะในอนุสัญญาระหว่างประเทศหรือกฎหมายต่างประเทศ แต่ละ

ประเทศจะกำหนดความผิดอาญาที่เป็นคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินแตกต่างกัน โดยพิจารณาจากลักษณะของการกระทำความผิด การกำหนดความผิดอาญาหรือประเภทคดีจึงมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแตกต่างกัน โดยอาจพิจารณาจากลักษณะของการกระทำความผิด วัตถุประสงค์ของการกระทำความผิด กฎหมายที่เกี่ยวข้องและบทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย สำหรับร่างกฎหมายต้นแบบนี้ ผู้วิจัยจึงมีแนวทางในการกำหนดความผิดอาญาที่เป็นคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินว่า ต้องพิจารณาที่วัตถุประสงค์ของการกระทำความผิดว่าต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเบื้องต้นพิจารณาจากกฎหมายที่อยู่ภายใต้การบังคับใช้ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ได้แก่ กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคดีเศรษฐกิจและทรัพยากร สำนักงานอัยการสูงสุด ศาลฎีกา แผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงเห็นควรกำหนดให้คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน หมายถึง คดีความผิดเกี่ยวกับกรรมการผู้จัดการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการกระทำทุจริตตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ความผิดฐานกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 ความผิดเกี่ยวกับประชาชนตามพระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2545 ความผิดการระดมเครือข่ายโดยมิชอบตามพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 ความผิดฐานฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี ด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบอยู่มีเป็นจำนวนมากประกอบกับในอนาคตอาจมีการตรากฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงกำหนดให้ตราเป็นกฎกระทรวงกำหนดความผิดอาญาทางอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ (ร่างมาตรา 4)

4. ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....

พร้อมหลักการและเหตุผล

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ	หลักการและเหตุผล
1	<p>วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....</p> <p>พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....”</p>	<p>เนื่องจากคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีอาญาทั่วไป มีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด และปกปิดหรือทำลายพยานหลักฐานและกระทำในลักษณะองค์กร ประกอบกับมีกฎหมายสารบัญญัติที่กำหนดความผิดอาญาไว้เป็นจำนวนมาก และมีกฎหมายที่ใช้บังคับหลายฉบับ แต่ละฉบับมีเนื้อหาและมาตรการที่แตกต่างกันตามประเภทคดี และเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้น เพื่อวางแนวทางการบังคับใช้กฎหมายสารบัญญัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเอกภาพและเหมาะสมกับประเภทคดี สมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน โดยเฉพาะ กำหนดประเภทคดี มาตรการพิเศษในการสืบสวน การสอบสวน การพิจารณาคดี ตลอดจนการบังคับโทษและมาตรการที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล</p>
2	<p>พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p>	<p>วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ กำหนดระยะเวลา 180 วัน สำหรับการเตรียมความพร้อมของหน่วยงาน และเพื่อให้หน่วยงานดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรองให้แล้วเสร็จก่อนที่กฎหมายจะมีผลบังคับใช้</p>
3	<p>บทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กฎหมายว่าด้วยการ</p>	<p>ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบ เนื่องจากเนื้อหาบางส่วนมีอยู่แล้วในกฎหมายวิธีสบัญญัติอื่นไม่จำเป็นต้องนำมาบัญญัติให้เกิดความซ้ำซ้อนจึงให้</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ	หลักการและเหตุผล
	<p>วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....</p> <p>จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง หรือกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมคือนำมาใช้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้</p>
4	<p>ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน” หมายความว่า ความผิดอาญาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ไม่ว่าจะมิใช่ความผิดอื่นรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม</p> <p>“การอำพราง” หมายความว่า การแทรกซึมหรือฝังตัวเข้าไปในองค์กรหรือกลุ่มคนใด หรือการดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังสถานะหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ โดยลวงผู้อื่นให้เข้าใจไปในทางอื่น หรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ</p> <p>“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ หรือพนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวนตามกฎหมายอื่น</p> <p>“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอัยการสูงสุด หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>กำหนดประเภทคดีโดยการตราเป็นกฎกระทรวง ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกับกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ</p> <p>เนื่องจากการใช้มาตรการอำพรางเป็นการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งแม้กฎหมายจะให้อำนาจทำได้ แต่จำเป็นต้องกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจนและตีความอย่างเคร่งครัด เป็นไปตามหลักที่ว่ากฎหมายอาญาต้องมีความชัดเจนแน่นอน การกำหนดคำนิยามจึงเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายกว้างหรือขยายความได้</p> <p>หมายถึง พนักงานสอบสวนที่มีอำนาจในการสอบสวนซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามกฎหมายสารบัญญัติที่กำหนดประเภทความผิด</p> <p>หมายถึง พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งอัยการสูงสุด หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งจะมีอำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
5	<p>ให้ประธานศาลฎีกา อัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและข้อบังคับประธานศาลฎีกา อัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและผู้บัญชาการตำรวจ</p>	<p>กฎหมายใดที่ตราขึ้นใหม่และได้กำหนดอำนาจหน้าที่ ให้ต้องดำเนินการหรือปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในการตรากฎหมาย จำเป็นต้องกำหนดให้มีผู้รักษาการตาม</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ	หลักการและเหตุผล
	วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ.	พระราชบัญญัติ มีอำนาจในการดำเนินการหรือปฏิบัติการตามกฎหมาย
	<p>แห่งชาติ มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตงกฎกระทรวง ระเบียบหรือข้อบังคับนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p>	
	<p>หมวด 1 การสืบสวน</p>	
6	<p>เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้น เมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิดที่เป็นคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินหลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเนื่องจากการเนินช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม</p> <p>(2) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ซุกซ่อนอยู่ หรือเป็นการกระทำเพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐาน</p> <p>(3) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา</p> <p>(4) ยึด หรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือที่ส่งมาดังกล่าวไว้ใน (1) (2) และ (3)</p> <p>เฉพาะการใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (1) นอกจากพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้พนักงาน</p>	<p>เพื่อขยายขอบเขตการใช้อำนาจในการค้นตัวบุคคลของเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 93 และบัญญัติให้อำนาจในการค้นยานพาหนะไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนวิธีการและหลักเกณฑ์ในการค้น เพื่อเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจไม่ให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร การบัญญัติให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรานี้เป็นแนวทางเดียวกันกับพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 24 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 14</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ	หลักการและเหตุผล
	<p>วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....</p> <p>เจ้าหน้าที่แสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบสำเนาหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าว ในทันทีที่กระทำได้และหากเป็นการค้นในเวลากลางคืน จะต้องมีการชำระค่าเสียหาย 3 ชั้นขึ้นไป หรือชำระค่าเสียหายตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไป หรือชำระค่าเสียหายตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นหัวหน้าในการดำเนินการ</p> <p>ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นส่งสำเนาบันทึกเหตุอันควรเชื่อตามวรรคสองและสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดต่อศาลจังหวัดที่มีอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้น หรือศาลอาญาในเขตกรุงเทพมหานคร ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงหลังจากสิ้นสุดการตรวจค้นเพื่อเป็นหลักฐาน</p>	
7	<p>ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับอนุมัติจากอัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้</p> <p>การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้</p> <p>(1) มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน</p>	<p>นำมาตรการดักฟังหรือการเข้าถึงข้อมูลมาใช้เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาพยานหลักฐาน โดยกำหนดเงื่อนไขการสั่งใช้มาตรการ หลักเกณฑ์และขั้นตอนการขออนุญาต การพิจารณาเพื่อสั่งใช้ระยะเวลาในการอนุญาต ตลอดจนการใช้ข้อมูลที่ได้รับและการเก็บรักษาข้อมูล การให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการใช้มาตรการดักฟังหรือเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้บัญญัติเป็นแนวทางเดียวกันกับพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 25 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 46 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 17 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 มาตรา 10</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ	หลักการและเหตุผล
	<p>วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....</p> <p>(2) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว</p> <p>(3) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิผลมากกว่าได้</p> <p>การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งที่สื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังจากที่มีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตหรือขยายระยะเวลาอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร</p> <p>เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ</p> <p>บรรดาข้อมูลที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งและให้ใช้ประโยชน์ในการสืบสวน หรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น</p>	
8	<p>ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ให้อัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มอบหมายให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือปฏิบัติการอำพราง</p> <p>ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติการอำพรางเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนไปก่อน แล้วรายงานให้ผู้มีอำนาจอนุญาตตามวรรคหนึ่งทราบโดยเร็ว</p>	<p>นำมาตรการอำพรางที่เป็นเทคนิคการสืบสวนพิเศษตามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 20 มาใช้เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน และแม้ว่ามาตรการอำพรางจะเป็นมาตรการที่มีอยู่แล้วในพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 27 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 46/1 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วน</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ	หลักการและเหตุผล
	<p>วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....</p> <p>การอนุญาตและการอำพรางตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งการดำเนินการตามวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย</p> <p>การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใด หรือการปฏิบัติการอำพรางตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>การกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการอำพรางตามมาตรานี้ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้</p>	<p>ร่วมในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 มาตรา 19 แต่เมื่อนำบัญญัติไว้ในกฎหมายต้นแบบได้เพิ่มเติมรายละเอียดเกี่ยวกับการขออนุญาตและการกำหนดมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจ เพื่อแก้ไขปัญหาการบังคับใช้มาตรการแฝงตัวของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่ไม่อาจขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อการอำพรางได้ รวมทั้งกำหนดอนุบัญญัติให้เป็นการตรากฎกระทรวงเพื่อให้เกิดความชัดเจนและได้รับการสนับสนุนทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ ได้พิจารณาจากการบังคับใช้มาตรการอำพรางตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรม พ.ศ. 2550 เป็นแนวทาง</p>
9	<p>ในกรณีมีความจำเป็นต้องจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวน ให้อัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี แจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อขอให้ดำเนินการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวและให้หน่วยงานที่ได้รับแจ้งปฏิบัติตามคำขอดังกล่าว</p> <p>เอกสาร หลักฐานที่ได้มาตามวรรคหนึ่งให้นำไปใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน</p>	<p>ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนต้องให้ความร่วมมือในการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวน โดยการบัญญัติมาตรานี้เป็นแนวทางเดียวกับกฎกระทรวงว่าด้วยการปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2555 ข้อ 11</p>
	<p>หมวด 2</p> <p>การสอบสวน</p>	
10	<p>ในระหว่างการสอบสวนคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน หากผู้ต้องหาให้ข้อมูลเองโดยสมัครใจต่อพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดและสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้ พนักงานสอบสวนอาจพิจารณากันผู้ต้องหา</p>	<p>การกันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยานเป็นมาตรการที่มีความจำเป็นเพราะบางครั้งไม่มีพยานหลักฐานในการนำไปสู่ตัวการสำคัญหรือมีพยานหลักฐานน้อยมากจนไม่อาจพิสูจน์ความผิดได้ จึงได้นำหลักการกันตัวไว้เป็นพยานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่า</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ	หลักการและเหตุผล
	<p>วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....</p> <p>ซึ่งได้ร่วมกระทำผิดด้วยกันคนใดคนหนึ่งเป็นพยานได้และให้พนักงานสอบสวนบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วเสนอสำนวนการสอบสวนต่ออัยการสูงสุด</p> <p>ในการพิจารณากันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่ง พนักงานสอบสวนจะต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้</p> <p>(1) ผู้ต้องหาที่จะกันเป็นพยานไม่ใช่ตัวการสำคัญ</p> <p>(2) ถ้าไม่กันผู้ต้องหาเป็นพยานแล้ว พยานหลักฐานที่มีอยู่ไม่เพียงพอในการดำเนินคดีและไม่อาจแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดได้อีก</p> <p>(3) ผู้ที่จะถูกกันเป็นพยานให้การเป็นประโยชน์แก่การสอบสวนและสามารถไปเบิกความในชั้นศาลได้</p> <p>ถ้าอัยการสูงสุดเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีให้อัยการสูงสุดมีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา นั้นทุกข้อหาหรือบางข้อหาก็ได้</p> <p>ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว หากข้อมูลดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้กระทำในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกคำสั่งถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ในความผิดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ภายใต้งบบังคับของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p>	<p>ด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 26 (3) มาใช้เพื่อให้ความคุ้มครองผู้ต้องหาจากการฟ้องคดี สำหรับผู้ที่มีความร่วมมือที่สำคัญต่อการสืบสวน สอบสวน หรือการฟ้องคดีความผิด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการล่วงรู้ถึงรายละเอียด พฤติการณ์ ขั้นตอนการกระทำความผิดจากผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดว่ามีพยานหลักฐานที่เชื่อได้ว่าได้มีการกระทำความผิดจริง และการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในฐานะผู้ต้องหาและจึงกันไว้เป็นพยานจึงถือว่าพนักงานสอบสวนได้ปฏิบัติตามตามอำนาจหน้าที่และรวบรวมพยานหลักฐานจนเห็นสมควรให้กันไว้เป็นพยานจึงไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาคและไม่ใช้พยานหลักฐานที่เกิดจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ขู่เข็ญ หลอกลวงอันจะทำให้พยานหลักฐานนั้นเสียไป ทั้งนี้ ในการกำหนดรายละเอียดได้ยึดแนวปฏิบัติการกันผู้ต้องหาไว้เป็นพยานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดฯ และคู่มือการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนตามกฎหมายการสอบสวนคดีพิเศษเป็นแนวทาง</p>
11	<p>ในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการปราบปรามการกระทำความผิดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้</p>	<p>นำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 26 (2) มาใช้เพื่อลดโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อสนเทศ หรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวน หรือการฟ้องคดี หรือการบังคับใช้กฎหมาย โดยบัญญัติเป็นแนวทางเดียวกันกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
		พ.ศ. มาตรา 24 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดี ค้ามนุษย์ พ.ศ. 2559 มาตรา 20
12	เพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิดคดีอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจและการเงิน ให้อัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ยุติธรรม ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและหัวหน้าหน่วยงานของ รัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่าง หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวนคดี อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน	กำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการประสานงานใน การสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจและการเงินและเพื่อป้องกันปัญหาการ ปฏิบัติหน้าที่ที่ทับซ้อนกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องโดยใช้แนวทางเดียวกับพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. มาตรา 24
	หมวด 3 วิธีพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น	
13	วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดไว้ใน กฎหมายว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้ระบบไต่ สวน	มาจากแนวคิดของระบบไต่สวนของประเทศใน ระบบประมวลกฎหมาย โดยเฉพาะในกฎหมาย ฝรั่งเศสที่ศาลมีบทบาทและมีอำนาจอย่างมากใน การค้นหาพยานหลักฐานทั้งปวงที่จะนำมาพิสูจน์ ความจริงในคดีและมีกระบวนการพิจารณาคดีที่มี ความรวดเร็วและเป็นธรรมแก่คู่ความทุกฝ่าย
	หมวด 4 อุทธรณ์และฎีกา	
14	การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกาให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่า ด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์และฎีกา มาใช้บังคับโดยอนุโลม	นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วย การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้นอุทธรณ์ และฎีกามาใช้บังคับโดยอนุโลม
	หมวด 5 การบังคับโทษ	
	ส่วนที่ 1 การกำหนดโทษปรับ	
15	ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ ให้ศาลใช้ ดุลพินิจในการกำหนดโทษปรับแก่จำเลยให้เหมาะสมกับ ลักษณะแห่งข้อหา สภาพความผิดและสถานะของจำเลย โดย พิจารณาจากข้อเท็จจริงถึงลักษณะและความร้ายแรงของการ กระทำความผิด ผลประโยชน์ที่จำเลยได้รับจากการกระทำ	เพิ่มบทบัญญัติเรื่องการใช้ดุลพินิจของศาลในการ กำหนดโทษปรับเพื่อสร้างหลักประกันว่าการ กำหนดโทษปรับ ศาลจะต้องกระทำด้วยความเป็น ธรรม ได้สัดส่วนและเหมาะสมกับผู้กระทำ ความผิดแต่ละราย โดยต้องผ่านกระบวนการ

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ	หลักการและเหตุผล
	<p>วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....</p> <p>ความผิด ความสูญเสียทางการเงินของผู้อื่นอันเนื่องมาจากความผิด แรงจูงใจในการกระทำความผิด ฐานะทางเศรษฐกิจของจำเลย รายได้และความสามารถในการหารายได้ รวมถึงแหล่งเงินได้ของจำเลย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามคำแนะนำของประธานศาลฎีกากำหนด</p>	<p>พิจารณาถ่วงน้ำหนักจากข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน ก่อนมีคำพิพากษากำหนดค่าปรับ โดยนำแนวคิดของระบบวันปรับมาปรับใช้บนพื้นฐานของระบบการกำหนดค่าปรับแบบอัตราแน่นอนของประเทศไทย</p>
	<p>ส่วนที่ 2</p> <p>การริบทรัพย์สิน</p>	
16	<p>การริบทรัพย์สินในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากศาลจะมีอำนาจริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด</p> <p>(1) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด</p> <p>(2) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิด หรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด</p> <p>(3) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (1) หรือ (2)</p> <p>(4) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (1) (2) หรือ (3)</p> <p>ในการที่ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินตาม (1) ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด รวมทั้งโอกาสที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดอีก</p>	<p>ขยายขอบเขตการริบทรัพย์สินทางอาญาตามประมวลกฎหมาย โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินดังกล่าว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดและสอดคล้องอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 12 ว่าด้วยการริบและยึดทรัพย์</p>
17	<p>ในการพิพากษาคดีหรือภายหลังจากนั้น ถ้าความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำขอของโจทก์ว่าทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดที่ศาลจะสั่งริบหรือได้สั่งริบ โดยสภาพไม่สามารถส่งมอบได้ สูญหาย หรือไม่สามารถ</p>	<p>นำหลักการริบทรัพย์สินตามมูลค่าซึ่งเป็นหลักสากลตามที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ข้อ 5 (1)</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ	หลักการและเหตุผล
	<p>วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....</p> <p>ติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือการติดตามเอาคืนจะกระทำได้โดยยากเกินสมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลอาจกำหนดมูลค่าของสิ่งนั้น โดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องส่งสิ่งที่ศาลสั่งริบชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลกำหนด</p> <p>การกำหนดมูลค่าตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือในกรณีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนต่ำกว่าราคาท้องตลาดของสิ่งที่ศาลสั่งริบในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น ให้ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวมเข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนสิ่งนั้นแล้วแต่กรณี</p> <p>ในการสั่งให้บุคคลชำระเงินตามวรรคหนึ่ง ศาลจะกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมดในคราวเดียวหรือจะให้ผ่อนชำระก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี และถ้าผู้นั้นไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่กฎหมายกำหนด และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลนั้นได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระ</p>	<p>อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ข้อ 12 และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 ข้อ 31 มาใช้ในกรณีไม่อาจดำเนินการริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดที่ศาลจะสั่งริบหรือได้สั่งริบทั้งนี้ได้นำบทบัญญัติมาตรา 123/8 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 3) และมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาเป็นแนวทางในการร่างกฎหมาย</p>
	<p>ส่วนที่ 3</p> <p>มาตรการสำหรับนิติบุคคลและผู้แทน</p>	
18	<p>ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินเป็นนิติบุคคล เมื่อศาลพิพากษาว่ามีความผิด ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของนิติบุคคลโดยภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษาก็ได้</p> <p>การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤตินิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาตามความเหมาะสมของสภาพแห่งข้อหา สภาพกิจการและคุณลักษณะของนิติบุคคล โดยอาจ</p>	<p>กำหนดเงื่อนไขของมาตรการคุมประพฤติผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล รวมถึงผู้แทนนิติบุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้ร่วมรับผิดชอบกับนิติบุคคล โดยมาตรการดังกล่าวมีขอบเขตกว้างกว่าและไม่ผูกติดหรือยึดโยงกับประมวลกฎหมายอาญามาตรา 56 เพื่อให้ศาลสามารถกำหนดมาตรการคุมประพฤติที่เหมาะสมกับสภาพแห่งข้อหาและคุณลักษณะของนิติบุคคลนั้น</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>กำหนดเงื่อนไขข้อเดียวหรือหลายข้อตามควรแก่กรณีได้ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การกำหนดให้นิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาลตามเงื่อนไขที่กำหนด</p> <p>(2) ให้นิติบุคคลรายงานสภาพกิจการและการเงินต่อพนักงานคุมประพฤติ</p> <p>(3) ให้นิติบุคคลทำงานบริการสังคม</p> <p>(4) ให้นิติบุคคลแก้ไขหรือบรรเทาความเสียหายจากการกระทำความผิด</p> <p>(5) ให้ปรับปรุงโครงสร้างในการบริหารงานของนิติบุคคล</p> <p>(6) ปิดสถานประกอบการทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานประกอบการที่นิติบุคคลใช้เพื่อกระทำความผิดเป็นการถาวร หรือมีกำหนดระยะเวลา</p> <p>(7) ออกคำสั่งห้ามนิติบุคคลเข้าทำสัญญากับหน่วยงานรัฐเป็นการถาวรหรือมีกำหนดระยะเวลา</p> <p>(8) เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิดซ้ำอีก</p>	
19	<p>ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินเป็นนิติบุคคล เมื่อศาลพิพากษาว่ามีความผิด ไม่ว่าจะมีความผิดหรือไม่ ศาลอาจนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 39 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>กำหนดให้ศาลอาจนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 39 (5) เรื่องการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลโดยอนุโลม มาจากแนวคิดที่ว่า วิธีการเพื่อความปลอดภัยจะเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่ศาลสามารถนำมาใช้บังคับเพื่อแก้ปัญหาสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมได้ทันที เนื่องจากวิธีการเพื่อความปลอดภัยมีวัตถุประสงค์ในการป้องกันสังคมและป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก</p>
20	<p>ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินเป็นนิติบุคคลและศาลได้พิพากษาให้กรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการ</p>	<p>กำหนดให้ศาลนำเงื่อนไขการคุมประพฤติและวิธีการเพื่อความปลอดภัยเรื่องการห้ามประกอบอาชีพบางอย่างมาใช้เพื่อคุมประพฤติผู้แทนนิติบุคคลด้วยโดยอนุโลม</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติ	หลักการและเหตุผล
	วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ.	
	คำเนิงานของนิติบุคคลต้องรับผิดชอบร่วมกับนิติบุคคล ให้นำความในมาตรา 18 และมาตรา 19 มาบังคับใช้โดยอนุโลม	
	บทเฉพาะกาล	
21	บรรดาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด	กำหนดให้บรรดาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ จนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด

5. บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....

บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่าง

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน

เหตุผล

เนื่องจากคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากคดีอาญาทั่วไป มีการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดและปกปิดหรือทำลายพยานหลักฐานและกระทำในลักษณะองค์กร ประกอบกับมีกฎหมายสารบัญญัติที่กำหนดความผิดอาญาไว้เป็นจำนวนมากและมีกฎหมายที่ใช้บังคับหลายฉบับ แต่ละฉบับมีเนื้อหาและมาตรการที่แตกต่างกันตามประเภทคดีและเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้น เพื่อวางแนวทางการบังคับใช้กฎหมายสารบัญญัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีเอกภาพและเหมาะสมกับประเภทคดีสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน กำหนดประเภทคดี มาตรการพิเศษในการสืบสวน การสอบสวน การพิจารณาคดี ตลอดจนการบังคับโทษและมาตรการที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

6. ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติ

วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ... พ.ศ. ....

เป็นปีที่ 2 ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการ

โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

และการเงิน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 26 ประกอบกับมาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 32 มาตรา 33 และมาตรา 36 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่ง

กฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พ.ศ. ....”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 บทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้ โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติหรือวิธีพิจารณาแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง หรือกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน” หมายความว่า ความผิดอาญาตามที่

กำหนดในกฎกระทรวง ไม่ว่าจะมิใช่ข้อหาความผิดอื่นรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

“การอำพราง” หมายความว่า การแทรกซึมหรือฝังตัวเข้าไปในองค์กรหรือกลุ่มคน

ใด หรือการดำเนินการทั้งหลายเพื่อปิดบังสถานะหรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ โดยลวงผู้อื่น

ให้เข้าใจไปในทางอื่น หรือเพื่อมิให้รู้ความจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา หรือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ

หรือพนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ หรือพนักงานสอบสวน

ตามกฎหมายอื่น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอัยการสูงสุด หรือรัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงยุติธรรม หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้ประธานศาลฎีกา อัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและ

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออก

ระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและข้อบังคับประธานศาลฎีกา อัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงยุติธรรมและผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติราชการตาม

พระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

กฎกระทรวง ระเบียบหรือข้อบังคับนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

ให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

การสืบสวน

มาตรา 6 เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนให้พนักงานเจ้าหน้าที่และพนักงาน

สอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้น เมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควร

ว่ามีบุคคลที่มีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิดที่เป็นคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินหลบซ่อน

อยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมิใช่เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ใน

การกระทำความผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นเนื่องจาก

การเนิ่นช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

(2) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ซุกซ่อนอยู่ หรือเป็นการกระทำเพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือพยานหลักฐาน

(3) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(4) ยึด หรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือที่ส่งมาดังกล่าวไว้ใน (1) (2) และ (3) เฉพาะการใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (1) นอกจากพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป และบันทึกเหตุสงสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งมอบสำเนาหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้และหากเป็นการค้นในเวลากลางคืน จะต้องมีข้าราชการอัยการชั้น 3 ขึ้นไป หรือข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจตำแหน่งตั้งแต่สารวัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นหัวหน้าในการดำเนินการ

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นส่งสำเนาบันทึกเหตุอันควรเชื่อตามวรรคสองและสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดต่อศาลจังหวัดที่มีอำนาจเหนือท้องที่ที่ทำการค้น หรือศาลอาญาในเขตกรุงเทพมหานครภายในสี่สิบแปดชั่วโมง หลังจากสิ้นสุดการตรวจค้นเพื่อเป็นหลักฐาน

มาตรา 7 ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับอนุมัติจากอัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

- (1) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน
- (2) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว
- (3) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งที่สื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังจากมีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตหรือขยายระยะเวลาอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

บรรดาข้อมูลที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งและให้ใช้ประโยชน์ในการสืบสวน หรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น

มาตรา 8 ในกรณีจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ให้อัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี มอบหมายให้บุคคลใดจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือปฏิบัติการอำพราง

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนและมีเหตุอันสมควร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติการอำพรางเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนไปก่อน แล้วรายงานให้ผู้มีอำนาจอนุญาตตามวรรคหนึ่งทราบโดยเร็ว

การอนุญาตและการอำพรางตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งการดำเนินการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ในกฎกระทรวงดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจด้วย

การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใด หรือการปฏิบัติการอำพรางตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย

การกระทำและพยานหลักฐานที่ได้มาจากการอำพรางตามมาตรานี้ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา 9 ในกรณีมีความจำเป็นต้องจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวน ให้อัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี แจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อขอให้ดำเนินการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวและให้หน่วยงานที่ได้รับแจ้งปฏิบัติตามคำขอดังกล่าว

เอกสาร หลักฐานที่ได้มาตามวรรคหนึ่งให้นำไปใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบสวนคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน

หมวด 2

การสอบสวน

มาตรา 10 ในระหว่างการสอบสวนคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน หากผู้ต้องหาให้ข้อมูลเองโดยสมัครใจต่อพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดและสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้ พนักงานสอบสวนอาจพิจารณากันผู้ต้องหาซึ่งได้ร่วมกระทำผิดด้วยกันคนใดคนหนึ่งเป็นพยานได้และให้พนักงานสอบสวนบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วเสนอสำนวนการสอบสวนต่ออัยการสูงสุด

ในการพิจารณากันตัวผู้ต้องหาไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่ง พนักงานสอบสวนจะต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบ ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้

- (1) ผู้ต้องหาที่จะกันเป็นพยานไม่ใช่ตัวการสำคัญ
- (2) ถ้าไม่กันผู้ต้องหาเป็นพยานแล้ว พยานหลักฐานที่มีอยู่ไม่เพียงพอในการดำเนินคดีและไม่อาจแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดได้อีก
- (3) ผู้ที่จะถูกกันเป็นพยานให้การเป็นประโยชน์แก่การสอบสวนและสามารถไปเบิกความในชั้นศาลได้

ถ้าอัยการสูงสุดเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่งเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดี ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหานั้นทุกข้อหาหรือบางข้อหาก็ได้

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว หากข้อมูลดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้กระทำในระหว่าง การพิจารณาคดีของศาล ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกคำสั่งถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ในความผิดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ภายใต้อำนาจของ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 11 ในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการปราบปรามการทำความผิดต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

มาตรา 12 เพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปราม การทำความผิดคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ให้อัยการสูงสุด รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรม ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกัน เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวน คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน

หมวด 3

วิธีพิจารณาคดีในศาลชั้นต้น

มาตรา 13 วิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินให้ใช้ระบบไต่ สวนและเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยใช้ ระบบไต่สวน

หมวด 4

อุทธรณ์และฎีกา

มาตรา 14 การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาให้ นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยการพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีในชั้น อุทธรณ์และฎีกามาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 5
การบังคับโทษ

ส่วนที่ 1
การกำหนดโทษปรับ

มาตรา 15 ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ ให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษปรับแก่จำเลยให้เหมาะสมกับลักษณะแห่งข้อหา สภาพความผิดและสถานะของจำเลย โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงถึงลักษณะและความร้ายแรงของการกระทำความผิด ผลประโยชน์ที่จำเลยได้รับจากการกระทำความผิด ความสูญเสียทางการเงินของผู้อื่นอันเนื่องมาจากความผิด แรงจูงใจในการกระทำความผิด ฐานะทางเศรษฐกิจของจำเลย รายได้และความสามารถในการหารายได้ รวมถึงแหล่งเงินได้ของจำเลย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามคำแนะนำของประธานศาลฎีกากำหนด

ส่วนที่ 2
การริบทรัพย์สิน

มาตรา 16 การริบทรัพย์สินในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากศาลจะมีอำนาจริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(1) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(2) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิด หรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

(1) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (1) หรือ (2)

(2) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (1) (2)

หรือ (3)

ในการที่ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินตาม (1) ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด รวมทั้งโอกาสที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดอีก

มาตรา 17 ในการพิพากษาคดีหรือภายหลังจากนั้น ถ้าความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำขอของโจทก์ว่า ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดที่ศาลจะสั่งริบ หรือได้สั่งริบ โดยสภาพไม่สามารถส่งมอบได้ สูญหาย หรือไม่สามารถติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือการติดตามเอาคืนจะกระทำไม่ได้โดยยากเกินสมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลอาจกำหนดมูลค่าของสิ่งนั้น โดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องส่งสิ่งที่ศาลสั่งริบชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลกำหนด

การกำหนดมูลค่าตามวรรคหนึ่งในกรณีที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือในกรณีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนต่ำกว่าราคาท้องตลาดของสิ่งที่ศาลสั่งริบในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น ให้ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวมเข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนสิ่งนั้นแล้วแต่กรณี

ในการสั่งให้บุคคลชำระเงินตามวรรคหนึ่ง ศาลจะกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมดในคราวเดียวหรือจะให้ผู้ผ่อนชำระก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี และถ้าผู้นั้นไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่กฎหมายกำหนด และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลนั้นได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระ

ส่วนที่ 3

มาตรการสำหรับนิติบุคคลและผู้แทน

มาตรา 18 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดคืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน เป็นนิติบุคคล เมื่อศาลพิพากษาว่ามีความผิด ศาลอาจกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของนิติบุคคล โดยภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษาก็ได้

การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤตินิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาตามความเหมาะสมของสภาพแห่งข้อหา สภาพกิจการและคุณลักษณะของนิติบุคคล โดยอาจกำหนดเงื่อนไขข้อเดียวหรือหลายข้อตามควรแก่กรณีได้ ดังต่อไปนี้

- (1) การกำหนดให้นิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศาลตามเงื่อนไขที่กำหนด
- (2) ให้นิติบุคคลรายงานสภาพกิจการและการเงินต่อพนักงานคุมประพฤติ
- (3) ให้นิติบุคคลทำงานบริการสังคม
- (4) ให้นิติบุคคลแก้ไขหรือบรรเทาความเสียหายจากการกระทำความผิด

- (5) ให้ปรับปรุงโครงสร้างในการบริหารงานของนิติบุคคล
- (6) ปิดสถานประกอบการทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานประกอบการที่นิติบุคคลใช้เพื่อกระทำความผิดเป็นการถาวร หรือมีกำหนดระยะเวลา
- (7) ออกคำสั่งห้ามนิติบุคคลเข้าทำสัญญากับหน่วยงานรัฐเป็นการถาวรหรือมีกำหนดระยะเวลา
- (8) เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไข ฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิดซ้ำอีก

มาตรา 19 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดคืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน เป็นนิติบุคคล เมื่อศาลพิพากษาว่ามีความผิด ไม่ว่าจะมีความผิดหรือไม่ ศาลอาจนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 39 (5) แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 20 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดคืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน เป็นนิติบุคคลและศาลได้พิพากษาให้กรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลต้องรับผิดชอบร่วมกับนิติบุคคล ให้นำความในมาตรา 18 และมาตรา 19 มาบังคับใช้โดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา 21 บรรดาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงิน ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามกฎหมายซึ่งใช้อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจนกว่าคดีนั้นจะถึงที่สุด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
นายกรัฐมนตรี